

64 IRANERE NEKTES
Å STUDERE I NORGE:

Juridisk tvil-
somt, mener
jusprofessor
Jan Fridthjof Bernt.

Nyhet side 8 og 9

Full strid mellom
UiO-ledelsen og
internrevisjonen

Nyhet side 4 og 5

STORT
PÅSKENUMMER

Quiz, krim og
masse ferieektyre

mellom
FAG
UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

Møt irakeren bak
oljerikdommen din

Portrettet: Farouk Al-Kasim

Mellom fag side 14 til 16

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 13 | www.universitas.no | onsdag 9. april 2014

Prestestudiet under press

■ Det utdannes halvparten
så mange prester som
Den norske kirke trenger.

■ – Yrket har hatt et
enormt statusfall, sier
professor i kirkehistorie
Hallgeir Elstad.

Mellom fag side 22 til 25
Kommentar side 2 og 3

FOTO: HENRIK EVERTSSON

HVORDAN BLI HØRT?

Vi inviterer til debattseminar

Maria Reinertsen
Morgenbladet

Mala Wang-Naveen
Aftenposten

Mathias Fischer
Bergens Tidende

22. april, kl. 17:00 - 19:00 Auditorium 2, Georg Sverdrups hus, Blindern

UNIVERSITAS

Nye studentboliger klare nå

CARL BERNER - SOGN - NYDALEN

BOLIG

VÆR RASK
-Søk på
sio.no/bolig

redaktør: **Anne Fougner Helseth**
annefhe@universitas.no 922 13 188

redaksjonsleder: **Are W. Sandvik**
arews@universitas.no 415 22 929

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Thorbjørn Kringlebotn**

magasinredaktør: **Solveig N. Langvad**

MENINGER

Søkes: nyansert verdensbilde

64 iranske studenter slapp ikke inn i Norge i fjor. Årsak: frykt for masseødeleggelsesespionasje. Universitas har de siste åra brakt flere saker om Politiets sikkerhetstjenestes skepsis til studenter fra Iran, et land som er gjenstand for flere FN-resolusjoner og sanksjoner. Avslagstallene fra 2013 er et resultat av at PST samme år varslet at de ville systematisere risikovurderingen av iranske studenter. I ukas avis setter jusprofessor Jan Fridthjof Bernt spørsmålstegn ved det juridiske grunnlaget for avslagene. Han får følge av viserektoren ved Universitetet i Oslo, Knut Fægri, som tviler på om studentene i det hele tatt kan lære noe av nytte for å lage masseødeleggelsesvåpen her, og tegner et bilde av å fange masse fisk for å finne en eller to av interesse.

Problemet er selvsagt at denne «fiskefanginga» vil være et svært inngripende tiltak mot den enkelte student. Slike frihetsinngrep krever gode og konkrete begrunnelser. Dersom prosessen foregår på noe i nærheten av et slikt vis som Fægri og Bernt ser for seg, utgjør det en generalisering som er helt uakseptabel.

Men PST holder naturligvis kortene tett til brystet, og på deres seminar med norske utdanningsinstitusjoner om «skjermverdige studenter» denne uka var dørene stengt. Det vi imidlertid fikk vite, var at det på møtet skulle «informeres om institusjonenes ansvar og plikter». I våre spalter har UiO tidligere viselig avvist å overvåke sine studenter. Det er en holdning vi kun kan anbefale å opprettholde.

Det føles også betimelig å minne om noe en iransk student tidligere har påpekt i våre spalter: En del av de iranske studentene som søker til Norge, er utelukket fra studier i hjemlandet på grunn av politisk overbevisning. For Iran består naturligvis ikke bare av atomkraftsiklende regimemedløpere. Og selv om PST selvfølgelig skal se ublidt på potensielle farer for rikets sikkerhet, bør den berømmelige globaliseringa også gjøre vårt syn på andre nasjoner hakket mer nyansert.

I så måte kan en mer lokal sak i ukas avis kvalifisere til ukas gladnyhet; når de internasjonale studentene nå får sine første to plasser i Studentparlamentet ved UiO, kan vi håpe at «internasjonalt» i studentsammenheng ikke lenger bare vil være synonymt med utveksling og ANSA, men at vi faktisk kan bringe litt mer av verden inn i student-Oslo.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Kirkas identitetskrise gjør at teologi-utdannelsen blir mindre attraktiv.

Trangsynt i troen

Kommentar

Vilde Sagstad Imeland,
anmelderredaktør i Universitas

I denne ukas magasin kan man lese om den skrantende rekrutteringen til profesjonsstudiet i teologi. Kontrasten til glansdagene på 1800-tallet, da prest var et høystatusyrke, er stor. Hvorfor er det ingen som vil bli prest lenger?

For å begynne med det åpenbare hjelper ikke akkurat den synkende oppslutningen rundt kirka som sådan på søkertallene. Statistisk sentralbyrå melder at stadig færre døpes, færre deltar på gudstjenester og at færre gravlegges i kirka. Med unntak av forsiktige hopp fra et år til et annet har det ifølge tall fra kirken.

no vært en kontinuerlig nedgang i kirkedeltakelse siden midten av 1980-tallet. Men kirka har verrete ting å stri med enn laber oppslutning. En voldsom identitetskrise ulmer under altertavla.

I helga gikk det årlige kirkemøtet av stabelen i

Kristiansand. En av de mest omdiskuterte sakene på dagsordenen var vigsel av personer med samme kjønn – et tema som har vakt store reaksjoner etter at det for bare to uker siden ble åpnet for å vie to personer av samme kjønn i England. «Vi er mange teologistudentar, og andre, som håpar at prestar får vie homofile i framtida», twitret Mario Liarvåg direkte fra møtet i Kristiansand lørdag. Spørsmålet har vakt så sterke reaksjoner at årets møte har vært preget av en dyp splittelse, ifølge avisen Vårt Land. Tirsdag ble det klart at bare 51 av de 115 stemmeberettigede på kirkemøtet var

enige med den twitrende teologistudenten. Homoekteskap er fremdeles noe vi må se langt etter i den Den norske kirke.

I et blogginnlegg 2. april forteller Janne Reitevold om et kvinnelig vennepar som ønsket å gifte seg i kirka, hjemme på Sørlandet. De fikk først et ja fra kirka, men deretter beskjed om at hele seansen

må holdes i sjelesørgerrommet – et lite, administrativt avlukke som er langt ifra like vakkert som selve kirka. De fikk heller ikke ha noen slags form for feiring på kirketrappa etterpå.

Eksempelet med det forlovede paret er beteg-

Øyeblikket

av **Hans Dalane-Hval**

Bollepropaganda: Fysioterapistudent Synnøve Solberg forsyner seg av de gratis bollene som ble delt ut av SiO Foreninger på Høgskolen i Oslo og Akershus på mandag. Andrea Emilie Nordal i bakgrunnen lar seg engasjere såpass av brosjyren at hun helt glemmer sin egen bolle.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

nende for kirkas identitetskrise. Den norske kirke vil så gjerne inkludere alle, men ender i stedet opp med å støte mennesker fra seg. Ambivalensen overfor likekjønnet ekteskap blir ikke mulig å svelge, og man havner, som det forlovede paret, på bakrommet i forsøket på et patetisk kompromiss. Den nye generasjonen prester skal – i hvert fall i teorien – fornye og forfriske holdningene i kirka. Men når de uteksaminerte prestekullene er så små at de kun utgjør en håndfull fra år til år, blir de rett og slett for få til å kunne utgjøre noen forskjell i møte med den

forgubbede forsamlingen av eldre prester.

Det gifteklare kvinneparet bestemte seg for at de ikke hadde bruk for kirka, og endte med å planlegge vielse på et hotell, langt unna prester, sjelesørgerrom og den uspislige tafattheten de opplevde. Maktthaverne i Den norske kirke går foran som et elendig eksempel når flesteparten av dem viser minimal vilje til forandring og nytenkning. Kirka fremstår som en urokkelig mur i møte med fremtidens prester og må derfor ta en stor del av ansvaret for at

utdannelsen virker lite appellerende for potensielle prestemenn. Kirka kan ikke klare seg uten arvtakere.

For å løse prestemangelen, som kirka vet kommer om noen år, må hele den norske kirke, alt fra klokker til prest og kateket, lære seg å tekkes de unge. Det trengs en reell vilje til forandring, som starter med vielse av homofile.

debatt@universitas.no

SE MELLOM FAG SIDE 22 TIL 25

Bakpå nyhetene

« Viktor Borg fra Kristianstad i Sverige kom heilt til Førde for å finne ut om trening er bra for arbeidsmiljøet. – Eg fekk kontakt med Spenst via høgskulen i Sogn og Fjordane, som skulen min har eit samarbeid med. Eg tykte Spenst var spennande sidan dei samarbeider med bedriftshelsetesta Stamina Helse, og fekk i gang eit samarbeid med dei, fortel Borg, som til vanleg går andre året på ein bachelor i folkehelsepedagogikk.

Så rart de snakker i Sverige. Fra saken «Testar førdianarar» i Firda, 8. april

« I stedet for å dele sin kunnskap, glimrer humanister med sitt fravær i sosiale medier. Ifølge en student på Blindern, har Humanistisk fakultet ved Universitetet i Oslo besluttet ikke å være på Twitter. Jeg vet ikke om beslutningen står ved lag, men Humanistisk fakultet ved Universitetet i Oslo er i hvert fall ikke der.

Det betyr vel kroken på døra for HF? Fra kronikken «Humanioras nyttevegring» av Anne-Britt Gran i Aftenposten 7. april

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

Trondheim

Under Dusken

Norge har vært heldig: Selv om Fremskrittspartiet har blitt karakterisert som en del av denne politiske familien, er de ikke i nærheten av hverken nynazisme, ultranasjonalisme eller høyreekstremisme. Og det er lenge siden Sosialistisk Venstreparti var i nærheten av å bekjempe kapitalismen og skape et marxistisk samfunn. Men det er vårt felles ansvar, høyre som venstre, å sørge for at vi ikke kommer dit i vår levetid: Lenge leve de moderate, om de så måtte være høyre- eller venstrevridd!

Lund

LUNDAGÅRD

Håglösheten och den stora sucken inom mig består dagen ut. Jag inser att studentlivet inte alltid behöver vara ett glatt virvarr av spontana upptåg. Ibland får det vara en krossad blomkruka eller föreläsning i halv apati. Även om studentlivet ibland känns som en film, så är det inte alltid en Disney-film.

Los Angeles

DAILY BRUIN

The Supreme Court's latest assault on campaign finance reform in this week's McCutcheon decision paradoxically provides President Obama with a roadmap for serious reform. With Chief Justice John Roberts authorizing regulation to eliminate the appearance of corruption, the president should now call for a ban on contributions from high earners who reward senators and representatives for their votes in favor of tax loopholes for the super rich.

Bergen

STUDVEST

Når regjeringen til det kjedsommelige gjentar at de satser på et kunnskapssamfunn, må de handle der etter. Kjendiskampanjer er neppe den rette medisinen i så måte. Videreutdanning av lærere er et skritt i riktig retning. Men det bør også være et krav at institusjonene skal tilby utdanning i kjernefagene i grunnskolen – og ikke vri seg unna som HiB gjør i denne saken.

Følg oss

På papir hver onsdag, på nett hele tiden.

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

For oppdaterte studentnyheter.

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@universitas.no

nyhetsredaktør:
geirmoln@universitas.noGeir Molnes
993 35 518

NYHET

Få ønsker humanister

JOBBRELEVANS: Kun én av hundre bedrifter oppgir at de vil ha stort behov for ansatte som har studert humanistiske og estetiske fag, om fem år. Samtidig oppgir hver tredje bedrift at de vil ha stort behov for ansatte med realfags- og teknologifagsbakgrunn. Det viser NHOs ferske kompetansebarometer, gjengitt i Aftenposten.

Organisasjonen mener at norske studenters fagønsker og -valg ikke matcher det arbeidslivet og samfunnet trenger.

– Vi får en overrepresentasjon av akademikere, særlig innenfor samfunnsfag og humaniora, sier NHO-leder Kristin Skogen Lund til Aftenposten.

«Fylla-Reidar»: Her er annonsen de publiserte i Klassekampen.

«Fyllakampanje» uten effekt

PARLAMENTSANNONSE: Reidar Strisland, leder av Rødt Blindern og listefyll for Venstrealliansen ved Studentparlamentet på UiO, ønsket ikke å bli valgt inn i Studentparlamentet. Et knippe kompiser ønsket imidlertid svært gjerne å få ham inn og startet en kampanje for å få det til. Strisland er kanskje mest kjent for sin deltagelse i NRK-programmet «Fylla», og kampanjen kulminerte med en annonse i mandagens Klassekampen som oppfordret studenter til å stemme på «Fylla-Reidar». I går ble valgresultatet for Studentparlamentet klart, og det skulle vise seg at kampanjen var fånyttet.

– Jeg er veldig letta nå, sier Strisland til Universitas om resultatet.

Han tror heller ikke kameratgjengen bak kampanjen er skuffet over at han ikke ble valgt inn.

– Jeg tror faktisk de begynte å bli småstressa på slutten, fordi kampanjen begynte å få en del respons. Det er flott at noen mer motiverte studentpolitikere nå får ta fatt på oppgavene, sier Strisland.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 10, 1989

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Kontakten med Lånekassen synes å være styrket, og Lånekassen har for første gang innrømmet at de utgiftsanslag som godtas er for lave. Ledelsen har også gitt uttrykk for interesse for en utgiftsundersøkelse. Vi må således si at vi tross alt har oppnådd framgang, og dette bør gi håp om en bedring av forholdene. Men vi venter stadig på at de ansvarlige myndigheter skal slå fast prinsippet om at studenter – liksom andre – skal få høve til å konsentrere seg helt om det som egentlig er deres arbeid.

Universitas nr. 6, 1964

Universitets
med egen «

– En uakseptabel situasjon: Sveinung Svanberg, revisjonssjef i Enhet for intern revisjon (EIR) ved UiO, er uenig med universitetsledelsen i hvordan EIR skal bedrive Universitetets internrevisjon på en uavhengig og god måte.

Sjefen for internrevisjonen ved UiO føler seg ikke lenger fri til å kritisere Universitetet han er satt til å passe på. – Vi er uenige, sier Universitetsdirektør Gunn Elin Bjørneboe.

Varslingstrøbbel

tekst Are W. Sandvik
foto Henrik Evertsson

– Jeg mener at man ikke kan instruere en internrevisjon og samtidig hevde at den er uavhengig, sier Sveinung Svanberg, revisjonssjef for Enhet for internrevisjon (EIR) ved Universitetet i Oslo (UiO).

Det pågår en konflikt mellom EIR og ledelsen ved UiO. Stridens kjerne er en rapport skrevet av revisjonssjef Svanberg om medisinstudenten omtalt i en sak om Det medisinske fakultet ved UiO i Universitas i forrige uke. I rapporten understrekte Svanberg at han mente fakultetet hadde opptrådt

kritikkverdig på flere punkter. Da han konfronterte fakultetet med kritikken, avviste de den – ifølge ham – blankt, og universitetsledelsen skal ha bedt ham om ikke å sende rapporten til studenten rapporten angikk. Det gjorde han likevel.

Ikke lenger fri

– Jeg mener fortsatt at det brevet som ble sendt varsleren, var saklig og konstruktiv, at det peker på områder hvor fakultetet kan bli bedre, sier Svanberg.

– Føler du at du som sjef for EIR fortsatt står fritt til å komme med kritiske innspill angående Universitetet?

– Jeg har følt det helt fram til nå. Dette er første gang jeg opp-

lever at jeg ikke er det, og jeg har jobbet her siden 1. august 2002.

Svanberg synes situasjonen er uakseptabel slik den er nå.

– Dette er en prinsippsak, det går på objektivitet og uavhengighet – at man skal kunne stole på at man har en internrevisjon som har integritet.

I tillegg sier Svanberg at han er blitt nektet å legge saken fram for styret.

– Og det ble heller ikke begrunnet hvorfor. I EIRs instruks står det at: Internrevisjonen kan på eget initiativ legge saker fram for styret. En viktig prinsippsak som dette burde det blitt orientert om, sier Svanberg.

ledelsen i strid vaktbikkje»

UNIVERSITAS NR. 12, 2014

Dette er saken:

- Juli 2012: En medisinstudent tar kontakt med Enhet for intern revisjon (EIR) ved UiO, som går i gang med å undersøke studentens klage på fakultetets behandling av henne.
- November 2013: EIR, ved sjef Sveinung Svanberg, slutfører sin rapport i saken og påpeker fem punkter hvor de mener fakultetet har handlet kritikkverdig. Rapporten blir sendt til dekan ved MED, Frode Vartdal, og studenten, angivelig mot universitetsledelsens vilje.
- November 2013: Universitetsledelsen uttrykker for første gang sin mistillit til EIRs og Svanbergs arbeid, ifølge Svanberg selv.
- November 2013: Price Waterhouse Coopers klargjør en evalueringsrapport av EIR, ifølge Svanberg bestilt av EIR selv, som konkluderer med at de ikke fungerer etter gjeldende standarder.

Internrevisjon:

- Internrevisjonen tar utgangspunkt i styret og ledelsens risikovurdering, i tillegg til selv å gjennomføre en selvstendig risikovurdering. På bakgrunn av dette setter de opp en årsplan som godkjennes av ledelsen og styret.
- I henhold til standardene er det tre prosesser som internrevisjon har innunder sitt arbeidsområde: virksomhetsstyring, risikostyring og kontroll.
- Dette ivaretas gjennom to forskjellige oppdragsformer: rådgivning og bekreftelser – bekreftelser på at prosesser/systemer fungerer/ikke fungerer. Det er ved bekreftelsesoppdrag at uavhengighet er spesielt viktig.

Kilde: Ellen Brataas, generalsekretær i Norges interne revisorers forening

Grunnleggende uenige

Universitetsdirektør ved UiO Gunn-Elin Aa. Bjørneboe forteller at hun og Svanberg er uenige om EIRs mandat.

– Denne saken har en personalmessig side som gjør det vanskelig å kommentere den. Det jeg kan bekrefte, er at internrevisor Sveinung Svanberg og jeg er uenige om internrevisors rolle når det gjelder behandling av enkeltsaker, skriver Bjørneboe i en e-post.

– Da han hadde skrevet rapporten, hevder han, ble han instruert om ikke å sende den til den gjeldende studenten. Han mener videre at man ikke kan instruere en internrevisjon på den måten og samtidig hevde at den er uavhengig. Hva tenker du om det?

– Da må jeg henvise til forrige svar, skriver Bjørneboe.

– Videre sier han at det nå er uenighet mellom ham og dere i universitetsledelsen om hvordan EIR skal fungere. Stemmer det?

– Også her må jeg henvise til

mitt første svar. Jeg vil samtidig legge til at Price Waterhouse Coopers foretok en ekstern evaluering av EIR. I deres rapport fremgår det at det er uklårheter rundt EIRs rolle og mangler knyttet til revisjonsvirksomheten. Det ble også anbefalt at UiO skulle se på sine ambisjoner for internrevisjonen, forteller Bjørneboe.

Videre sier Bjørneboe at saken etter planen skal tas opp på neste styremøte 6. mai.

– Denne saken vil etter pla-

«Jeg har følt at jeg sto fritt til å komme med kritiske innspill helt til nå.»

Sveinung Svanberg, Revisjonssjef for Enhet for internrevisjon (EIR) ved UiO

nen bli lagt fram for styret i mai, sammen med EIR sin årsrapport og sammen med rapporten fra PWC, skriver Bjørneboe videre.

PWC kritiske til EIR

I november 2013 fullførte selskapet Price Waterhouse Coopers (PWC) en rapport om EIR, ifølge revisjonssjef Svanberg bestilt av EIR selv. I den kritiseres EIR for mangler som først og fremst springer ut fra en uklar rolle for internrevisjonen og et uklart ambisjonsnivå hos ledelsen ved Universitetet, noe Uniforum omtalte i mars. PWC mener i rapporten at EIR ikke fungerer etter gjeldende standarder.

På tross av uenigheten hevder universitetsdirektør Bjørneboe at hun fortsatt har tillit til EIR.

– 22. oktober 2012 uttrykker du tillit til Enhet for intern revisjon (EIR) i en artikkel i Uniforum. Hvordan er din tillit til EIR nå?

– Jeg står ved denne uttalelsen. Revisjonssjef Svanberg hevder

på sin side at ledelsen har uttrykt mistillit til hans og EIRs virke etter at han oversendte nevnte rapport til medisinstudenten.

Uavhengighet viktig

Ellen Brataas, generalsekretær i Norges interne revisorers forening, forteller at uavhengighet er viktig for en velfungerende internrevisjon.

– Det kan være flere forhold som truer en internrevisjons uavhengighet, sier Brataas.

At internrevisjonen ikke gis tilgang til informasjon, at enkelte områder i organisasjonen er «unntatt» revisjon, at vesentlige rapporter eller informasjon ikke blir kommunisert oppover til styret eller at internrevisjonen selv ikke får bestemme omfang av revisjonen, kan true uavhengigheten, forteller hun.

– Når en rapport skrives om en enkeltperson, har denne personen da krav på å få lese rapporten? Skal revisjonssjefen kunne sende den uhin-

dret til den gjeldende personen?

– Rapporteringslinjer må fastsettes i internrevisjonens instruks. Rapporteringsmottakere vil også være forskjellig ettersom det er et bekreftelses- eller rådgivningsoppdrag. I tillegg kommer lovgivning, varslingsrutiner, arbeidsmiljølovens bestemmelser om varsling, offentlighetsloven og kanskje andre retningslinjer jeg ikke kjenner til her, sier Brataas.

arews@universitas.no

FOTO: PRESSEBILDE

Internrevisjonsekspert: Ellen Brataas, generalsekretær i Norges interne revisorers forening

Foreslår omfattende endringer

Kunnskapsdepartementet ønsker å gjøre en rekke endringer i universitets- og høyskoleloven. Flere vil komme studentene til gode.

Utdanningslovverk

tekst Halvard Dypvik

Regjeringen og Kunnskapsdepartementet har fremmet forslag om å endre universitets- og høyskoleloven, loven som regulerer virksomheten til statlige og private høyskoler og universiteter. De viktigste endringene er:

- **Studenters rett til utsatt eksamen i forbindelse med fødsel** lovfestes.
- **Blind sensur blir nasjonal standard for sensur etter klage på karakter.**
- **Det foreslås å opprette et register for utestengte studenter (RUST).**
- **Enkelte punkter vedrørende fusk klargjøres.**

Utsatt eksamen ved fødsel

– Det er viktig å legge til rette for å kombinere studier med å få barn. Praksisen er ulik ved forskjellige utdanningsinstitusjoner. Derfor lovfester vi nå dette, sier Kristin Vinje, stortingsrepresentant for

Høyre og fraksjonsleder i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen (KUF) til Universitas.

Forslaget vil gi mor rett til utsatt eksamen hvis eksamen er i perioden fra tre uker før termin til seks uker etter fødsel. Far får rett til utsatt eksamen hvis eksamen er i de to første ukene etter fødsel.

Leder i Studentparlamentet ved UiO Gabrielle Legrand Gjerdset tror denne lovendringen vil få stor betydning for dem det gjelder.

– Studenter med barn er jo en utsatt gruppe, som har enda flere utfordringer i hverdagen enn andre studenter. Det er kjempebra at de får lovfestet sine rettigheter.

Blind sensur

Per i dag kan institusjonene ved klage på karakter velge om sensor skal opplyses om opprinnelig karakterfastsettelse eller ikke. Nå ønsker Kunnskapsdepartementet at blind sensur – sensur hvor opprinnelig karakter er ukjent for sensor – skal bli nasjonal praksis.

Forslaget ble godt mottatt av flere studentpolitikere. Blant dis-

Endreren: Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen står i spissen for etterlengtede endringer av universitets- og høyskoleloven.

se er Gjerdset og nestleder i Norsk Studentorganisasjon (NSO) André Almås Christiansen.

«Det er viktig å legge til rette for å kombinere studier med å få barn»

Kristin Vinje, stortingsrepresentant for Høyre

– Rettferdig og lik behandling av klager på sensur er viktig for å ha tillit til systemet. Nå blir den beste løsningen spredd til alle institusjonene i landet. Studenter i Norge og deres rettssikkerhet blir vinne med dette grepet, sier Christiansen i en pressemelding.

– Vi har prøvd å påvirke UiO til å være for blind omsensur i flere år, sier Gjerdset til Universitas.

– Når fakulteter på UiO driver med så forskjellig praksis som de gjør nå, er det vanskelig for studenter som har fag på flere fakulteter, å forholde seg til så mange ulike regler og praksiser. At det festes i et nasjonalt lovverk, er bra. Nå blir det lik praksis på UiO.

RUST og fusk

Registeret for utestengte studenter vil hjelpe institusjonene å informere hverandre om sanksjoner for studenter som er tatt for fusk, bruk av falske dokumenter og klanderverdig opptreden. Også dette forslaget faller i smak hos Studentparlamentets leder.

– Dette har vi tatt til orde for før. Juks er juks selv om du er student, sier Gjerdset.

I tillegg vil ulovlige hjelpemidler avdekket under bokkontroll nå defineres som fusk. Dette har tidligere vært et uklart punkt. Og utdanningsinstitusjonene vil igjen kunne straffe medvirkning til fusk. Dette var tidligere lovfestet, men forsvant ved en feil ut av loven på 90-tallet.

Fornøyd studentleder

Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo var blant dem som kom med innspill til forslaget, og Gjerdset mener studentene har fått stor innflytelse på det endelige resultatet:

– Jeg er alt i alt veldig glad for mange gode gjennomslag. Spesielt de om blind sensur og rett til utsatt eksamen for studenter med barn. Dette er ting vi har jobbet for lenge, sier lederen.

universitas@universitas.no

28 000 GREIDE IKKE Å BETALE STUDIELÅNET I 2013:

Fire milliarder til inkasso

Tidligere studenter skylder staten fire milliarder i misligholdte studielån. – Staten forventer ikke å få inn alt, sier Liv Simonsen i Lånekassen.

Studiegjeld

tekst Petter Fløttum

I 2013 ble 28 000 studielån på til sammen fire milliarder kroner sendt til inkasso.

Dette er en oppgang på 100 millioner kroner fra året før.

– Det er veldig store tall, men det er viktig å se dem i sammenheng, sier Liv Simonsen, fagdirektør i Lånekassen.

I studieåret 2012–2013 lånte Lånekassen ut 23 milliarder kroner. Totalt har staten 137,9 milliarder kroner utestående i studielån.

– Av disse var det ved årsskiftet 2013/2014 kun fire milliarder kroner som gikk til inkasso, sier Simonsen.

I 2013 fikk de tilbake 393 millioner av kronene som hadde gått til

inkasso. Det mener Simonsen er et godt resultat.

– Staten forventer ikke å få inn alt, men vi vil at kundene skal betale det utestående, påpeker hun.

Færre og færre inkassosaker

De som ikke har mulighet til å betale ned på lånet, kan søke om betalingsutsettelse eller rentefritak. De som ikke har rett på dette, men som likevel ikke betaler, vil få purringer på betalingen. Om de fremdeles ikke betaler, blir hele lånet sagt opp og det utestående beløpet går til inkasso.

De ti siste årene har antallet inkassosaker på studielån nesten blitt halvert.

– I 2003 var cirka 8,8 prosent av tilbakebetalingene under innkreving. I 2013 var det 4,7 prosent,

sier Simonsen.

På de samme ti årene har det samlede inkassobeløpet gått fra 4,4 milliarder til fire milliarder.

Statens innkrevingssentral (SI) har ansvaret for å kreve inn misligholdte lån på vegne av staten. Om lånet går til inkasso, kan man inngå frivillige avtaler med SI for tilbakebetaling av de nedbetalingene man ikke har gjort. Om man greier det, kan man komme tilbake i den vanlige tilbakebetalingsplanen.

– Halvparten av inkassosakene hvert år er nye tilbakebetalere. Altså greier halvparten å rydde opp i det de har utestående, forteller fagdirektøren.

De fleste betaler

Simonsen forteller at Lånekassen i det store og hele er godt fornøyd med studentene som lånetakere.

– Den erfaringen Lånekassen har, er at studentene er gode tilbakebetalere. De forstår at det er et lån som skal tilbakebetales, sier hun.

«Studentene er gode tilbakebetalere. De forstår at det er et lån som skal tilbakebetales»

Liv Simonsen, fagdirektør i Lånekassen

I 2013 gikk 4,7 prosent av lånene til inkasso, noe som er under snittet for vanlige forbrukslån.

– Før hvert nye lån skriver studentene under på en avtale der det går klart fram at lånet skal tilbakebetales.

Menn er dårligere til å betale

studielånet enn kvinner. I 2013 var det nesten 336 000 kvinner som betalte tilbake på studielånet, mens nesten 263 000 menn gjorde det samme. Likevel var det 14 300 menn som fikk studielånet sendt til inkasso, mens tallet for kvinner var på 13 800.

petter.flottum@universitas.no

Studieinkasso:

	2009	2010	2011	2012	2013
Samlet gjeld på oppsagte lån (i milliarder):	4,4	4,2	4,2	3,9	4,0
Antall oppsagte lån:	33 897	31 424	29 581	28 120	28 093

Internasjonal jubel i Studentparlamentet

16,13 prosent valgdeltakelse, 66 prosent kvinner og ny internasjonal liste valgt inn i Studentparlamentet. Slik gikk årets studentvalg ved UiO.

Studentparlamentsvalg

tekst Martine Engebretsen Li
foto Birte Nystad Magnussen

Da leder i Studentparlamentet Gabrielle Legrand Gjerdsset tirsdag formiddag kunngjorde at årets valgdeltakelse ved studentvalget hadde gått opp, stod jubelen i taket på Villa Eika. I år brukte drøye 16 prosent av studentene ved Universitetet i Oslo (UiO) sin stemmerett, en økning på 1,5 prosentpoeng siden fjorårets valg. Men valgdeltakelsen er fortsatt ikke god nok, mener valgansvarlig Martin Uleberg.

– En økning i valgdeltakelsen er selvsagt bra, men det er fortsatt ikke nok. Det blir aldri nok, sier Uleberg til Universitas.

– Etter planen

Nytt av året er at de internasjonale studentene for første gang stilte med egen liste, Internationalista. De fikk åtte prosent av stemmene og to mandater til Studentparlamentet.

«Jeg vet ikke om det er lov til å banne i avisa, men resultatet er rett og slett jævlig bra.»

Christian Strandenæs,
tillitsvalgt i Realistlista.

Lite å juble for: Sigmund Berg fra Humanistlista hadde pyntet seg til valgvakten. Han måtte imidlertid innse nederlaget da Humanistlista gjorde det dårligst i årets studentvalg.

– Vi er veldig fornøyde med resultatet. Det gikk som forventet og etter planen, sier José Manuel Alemán fra Internationalista til Universitas.

– Hva var planen?

– Den var å komme inn i Studentparlamentet for å vise at internasjonale studenter er til stede, og at vi har noe å si. Nå må vi vise hva valgresultatet betyr i praksis, og jobbe for å utvikle oss, sier Alemán.

Realistene vant – igjen

Årets valgvinner, for tredje år på rad, ble Realistlista. De fikk 22 prosent av stemmene.

– Jeg vet ikke om det er lov til å banne i avisa, men resultatet er rett og slett jævlig bra, sier Christian Strandenæs, tillitsvalgt

i Realistlista.

Sigmund Berg og Mathias Russnes fra Humanistlista var begge svært skuffet etter at deres liste kom dårligst ut ved årets studentvalg, med seks prosent av stemmene.

– Det er veldig trist at Det humanistiske fakultet er Universitetets største, men har færrest mandater i Studentparlamentet. Men vi kan ikke skylde på noen andre enn oss selv, sier Sigmund Berg til Universitas.

Klare kandidater

Valgresultatet påvirket også hvor mange mandater de ulike listene fikk i Studentparlamentet. Blant de 27 nyvalgte medlemmene var 66 prosent kvinner.

– Det er flott at 66 prosent av parlamentsmedlemmene er kvinner, det reflekterer studentmassen ved Universitetet, sier Gabrielle Legrand Gjerdsset, leder av Studentparlamentet.

Når det gjelder hvem som skal overta ledervervet etter Gjerdsset, vil kampen stå mellom to personer:

– Marianne Andenæs fra Sosialdemokratene og Daniel Nilsen fra Venstrealliansen er de to klare kandidatene som ønsker å bli Studentparlamentets nye leder, sier valgansvarlig Martin Uleberg.

Hvem den nye lederen blir, vil bli avgjort etter forhandlinger mellom de ulike listene. Forhandlingene starter i midten av mai.

marengeb@universitas.no

Sosialt: Ingvild Stensrud (t.h.) og Sosialdemokratene er fornøyde med å beholde sitt mandatantall og ønsker Internationalista velkommen til Studentparlamentet. I bakgrunnen får Marius Hillestad en klem av Marianne Andenæs.

FORSKNINGSKOORDINATOR

som vil ha ansvar for administrasjon av aktiviteten knyttet til forskergruppen innen eksperimentell økonomi, organisert rundt The Choice Lab (www.thechoicelab.no).

Arbeidsoppgaver vil blant annet være:

- Koordinering og gjennomføring av økonomiske eksperimenter nasjonalt og internasjonalt
- Utvikling av nye forskningsprosjekter
- Kontakt med samarbeidspartnere
- Rapportering av forskningsresultater
- Profilering av forskergruppens arbeid

Kvalifikasjoner på universitets-/høgskolenivå.

Se fullstendig utlysningstekst på www.snf.no - Ledige stillinger

Langer ut mot PST

Etterlyser svar: Professor Bernt synes PSTs begrunnelser så langt har vært «svevende».

FOTO: HANNE KRISTIN LIE / STUDVEST

I fjor ble 64 iranere nektet studentopphold i Norge på PSTs anbefaling. Jusprofessor Jan Fridtjof Bernt er skeptisk til det juridiske grunnlaget.

Trusselstudenter

tekst Magnus Newth

– Jeg kan ikke skjønne at det er rimelig og nødvendig å forstå sanksjonsreglene slik at de gjelder alminnelig universitetsvirksomhet, sier jusprofessor Jan Fridtjof Bernt ved Universitetet i Bergen til Universitas.

– Det er vanskelig å forstå hvordan man kan stenge ute store grupper studenter fra utdanning som etter loven skal være åpen for allmennheten.

Bernt, som uttalte seg om saken i På Høyden i forrige uke, stiller spørsmålsteget ved om Politiets sikkerhetstjeneste (PST) i det hele tatt har juridisk dekning til å trusselvurdere så mange studenter som de gjør. Han etterlyser klare svar fra PST.

Lukket møte

På mandag ble det holdt et seminar for å oppklare misforstå-

elser og spørsmål norske utdanningsinstitusjoner måtte ha om såkalte skjermverdige studier. I tillegg skulle det informeres om institusjonenes ansvar og plikter. Seminaret, som var i regi av PST, Utenriksdepartementet (UD) og Kunnskapsdepartementet, var lukket for pressen, og Bernt er kritisk til dette.

– Dette er av stor allmenn interesse. Jeg kan ikke se at det er noen legitim interesse i å gi slike styringssignaler bak lukkede dører, sier Bernt.

PST mener på sin side det var naturlig å holde møtet lukket.

– Jeg kan forstå at man stusser over at det var lukket, men dette var av en art som passet best internt. Tematikken burde man imidlertid debattere offentlig, sier Martin Bernsen, informasjonssjef i PST.

Sanksjoner

PST vurderer iranske studenter som søker studieopphold,

og gir en anbefaling videre til Utlendingsdirektoratet, som bestemmer om søkeren får opphold. Bernsen forteller at de behandlet i overkant av 300 saker i fjor. Dette resulterte i 64 avslag. Avslagene begrunnes i FN-sanksjoner som skal hindre Iran i å tilegne seg teknologi og kunnskap som kan brukes til å fremstille masseødeleggelsesvåpen.

– Det finnes en meget presis liste over ting man ikke kan dele med Iran. Jeg er full av undring over hvor mye av dette som kan gjelde for universiteter og høyskoler i Norge, sier jusprofessor Bernt, som er tvilende til hvorvidt det overhodet finnes sensitive studier ved norske institusjoner.

PST mener de har sitt på det rene.

– Vi må være bevisst Norges ansvar for å overholde sanksjonene, sier Bernsen.

– Professor Bernt har stilt spørsmål ved jussen bak deres tolkning av sanksjonsreglene. Vil dere

kommentere det?

– Nei, det vil vi ikke, sier Bernsen.

Favner for bredt

Bernts skepsis får støtte av viserektor og kjemiprofessor Knut Fægri ved Universitetet i Oslo.

– Jeg tror i grunn ikke det er

«Fanger man en masse fisk, så finner man kanskje en eller to som er interessante»

Knut Fægri, viserektor ved UiO

stor fare for at man kan få innsikt i noe nyttig for et eventuelt atomvåpenprogram i Norge, sier Fægri.

Han synes økningen i det antallet som PST trusselvurderer, er

påfallende, og tror PST favner for bredt.

– Det er vel et slags føre var-prinsipp. Fanger man en masse fisk, så finner man kanskje en eller to som er interessante, sier Fægri.

– Kan ikke være naive

– Å drifte og utvikle et våpenprogram er uhyre omfattende, og et stort antall fag og en rekke studieretninger kan være relevante. Vi kan ikke være naive, sier Bernsen i PST.

Han forteller at regimet i Iran har en uttalt intensjon om å innhente forbudt kunnskap og teknologi fra utlandet, og at PST vet at iranske agenter kommer til Norge for å innhente slik kunnskap. Hvem som nektes studieopphold, bestemmes på bakgrunn av individuell vurdering.

– Avslag baseres på hva søkeren ønsker å studere her og på hvilket nivå. Vi vurderer ting som hvilket universitet søkeren kommer fra, og hvilket miljø vedkommende er i. Har vi andre opplysninger, tar vi dem med i vurderingen, sier Bernsen.

Han avviser at de favner for bredt.

– Vi stenger ikke ute alle. Om

UNIVERSITAS NR. 3, 2011 OG NR. 22, 2013

en iraner vil studere litteratur her, er ikke det noe vi legger oss opp i, sier Bernsen.

– Gyllen mulighet

– Det har vært viktig å ha internasjonal akademisk kontakt, kanskje særlig med regimer man muligens ikke er fornøyde med. Dette er en gylden mulighet for oss til å påvirke Iran positivt, sier Fægri.

Han tror de fleste iranere som

søker seg til Norge, simpelthen ønsker muligheten til å skape seg en bedre fremtid.

– Det er helt åpenbart. Å tro at det store flertall kommer hit rekruttert som spioner av regimet er svært kreativt, sier han.

PST på sin side vil ikke gå nærmere inn på hvem de 64 som har blitt nektet opphold er.

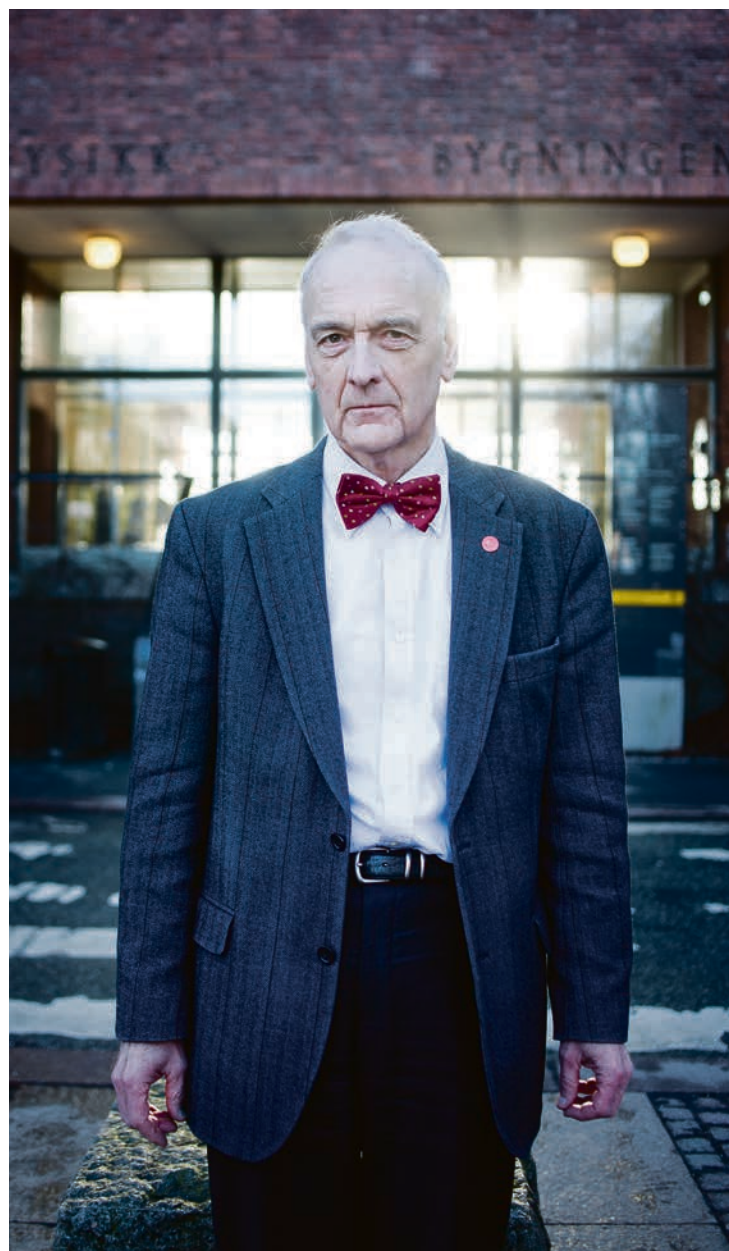
– Jeg vil ikke gå inn og beskrive enkeltpersoner, men mange kommer nok hit med le-

gitime hensikter. Faren er at de kan misbrukes av regimet når de vender tilbake til Iran, sier informasjonssjef Bernsen.

– UD har blant annet støttet UiOs program for studenter fra undertrykkende regimer som Iran, og det kan virke diplomatisk gunstig å knytte til seg for eksempel iranske studenter. Tar PST høyde for dette når dere anbefaler avslag?

– Det er i så fall en sak som er mellom PST og UD, sier Bernsen.

mgnewth@universitas.no

Uproblematisk: Viserektor Fægri tror ikke spionasje blant studenter er noe stort problem.

ARKIVFOTO: SÉBASTIAN DAHL

HVEM ER UIOS BESTE UNDERVISER?

Har du en foreleser som er **nyskapende**, **stimulerende** og så **engasjerende** at du nesten ikke klarer å sitte stille?

Studentparlamentet deler ut pris på **10 000 kr** til UiOs beste underviser!

Meld inn kandidater innen 28. april til **undervisningsprisen@studentparlamentet.uio.no**

Les mer om kriteriene på studentparlamentet.uio.no

LURER DU PÅ NOE?

Spør oss på undervisningsprisen@studentparlamentet.uio.no

www.studentparlamentet.uio.no

► **Funnet bremsen:** Helene Totland Müller (25) er diagnostisert med ME. – Hadde jeg holdt på i det tempoet som jeg hadde før jeg fikk ME, så hadde jeg gått på en smell. Nå har jeg lært meg å bremse og sett at det ikke gagnar noen å ta på seg for mye.

► **Sliter med angst og depresjoner:** Marie Norby Wernø (27) har aldri fått en klar diagnose eller gått på medisiner. – Jeg har blitt tilbudt medisin uten å ha blitt tilbudt terapi samtidig, det reagerte jeg på.

Mange studenter faller fra underveis i høyere utdanning. For dem som får livet satt på pause på grunn av psykisk sykdom, kan veien tilbake bli ekstra lang.

Psykt uforutsett

Sykefravær

tekst Mari Mjaaland og Benedicte Tobiassen
foto Hans Dalane-Hval

– Første gang jeg gikk til terapi, var jeg ni år gammel. To ganger har jeg måttet hoppe av studier på grunn av angst og depresjon.

Marie Nordby Wernø (27) har slått seg til ro med at angsten mest sannsynlig kommer til å følge henne hele livet. Hun er en av flere studenter som sliter med å tilpasse seg i studiehverdagen som følge av fysisk eller psykisk sykdom. Høsten 2007 prøvde hun seg på Drama og teaterkommunikasjon ved Høgskolen i Oslo, men måtte gi det opp. Det samme skjedde da hun startet på Universitetet i Oslo (UiO) i 2011.

– At jeg begynte å studere på Blindern på dette tidspunktet, var veldig dumt av meg. Jeg hadde så mange fysiske symptomer at det å sitte stille og lese ble et umulig prosjekt.

Etter sin andre akademiske fallitt ble Wernø mer engstelig. I dag går hun på Fagskolen for Bokbransjen, et deltidsstudium via Høgskolen i Telemark, ved siden av jobben i bokhandel.

– Selvbildet mitt blir veldig påvirket av mestringsgrad, og det å hoppe av studier føltes som det motsatte av mestring.

Da statsminister Erna Solberg innledet det nye året, valgte hun å sette søkelyset på psykisk sykdom, og kalte det «en av våre store folkesykdommer».

Rune Johansen i Nasjonalt Folkehelseinstitutt kan fortelle at selv med sprikende datagrunnlag ser det ut til at over ti prosent av befolkningen har betydelige psykiske problemer til enhver tid. Og unge mennesker er mer utsatt enn befolkningen generelt.

– Sannsynligvis er de reelle tallene høyere enn det vi får fram i undersøkelser, rett og slett fordi de sykeste individene ikke vil delta i undersøkelsene. Uansett viser tallene at psykiske plager som angst og depresjon er et betydelig folkehelseproblem, ikke minst blant studenter og andre unge mennesker, sier Johansen.

Mange opplever å slite første gang før fylte 25, gjerne

den tiden det er vanlig å starte på høyere utdanning. Genene bak arvelige sykdommer som bipolaritet kan «skrus på» i løpet av ungdomstida, blant annet grunnet alkohol, fysisk og psykisk stress og lite søvn – faktorer studietida ofte byr på. Dermed kan man ha forhøyet fare for å bli psykisk syk akkurat i den perioden av livet da man kanskje har minst faste rammer og institusjoner som følger en opp. Hva skjer da?

– **Det er som** om du har kronisk influensa, samtidig som du har løpt maraton.

Helene Totland Müller (25) har Myalgisk encefalopati (ME), eller såkalt *kronisk utmattelsessyndrom* – en nevrologisk sykdom som settes ved å «ekskcludere» andre somatiske diagnoser. Hun synes det er problematisk at man som student kan gå gjennom en hel bachelor uten å bli sett.

– Det er vanskelig å se selv når du er blitt syk, hvor langt det er gått. Hvis noen andre hadde levd slik jeg gjorde så ville jeg sagt: «Herregud, kom deg til legen».

Müller, som tar master i økologi ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, mener at universitetet slik det er lagt opp i dag ikke byr på noen oppfølging.

– Jeg har nok startet opp med en mild variant av ME, men så har jeg presset meg for hardt. I England, der jeg var på utveksling, har du små tutor-grupper hvor du har en foreleser som har ansvar for rundt fire personer, og som følger deg opp gjennom året. Det tror jeg hadde hjulpet mye, at folk hadde blitt fanget opp og sett, sier Müller. For henne føles det konstant som om kroppen er 80 år, og at hun går mot slutten av pensjonisttilværelsen. Likevel synes hun navnet som ofte brukes på sin diagnose er misvisende; utmattelsen er bare en liten del av sykdomsbildet.

– For meg går sykdommen blant annet utover hukommelse og konsentrasjonsevne. Taleevnen blir dårligere, og ord bare forsvinner. Jeg har kroniske smerter i hele kroppen og pusteproblemer.

Det kan være vanskelig å håndtere for undervisere, medstudenter og studieadministrasjon.

– Jeg har møtt mye forståelse, men ingen hjelp. Det er ingen som tar kontakt og spør meg hvordan det går, og hvor langt jeg har kommet, sier hun, men legger til:

– Universitetet er laget for visse typer personer, og jeg passer veldig godt inn i det systemet. Jeg kan fint ta et skippertak. Jeg valgt økologi, som ligger veldig lett for meg.

Müller mener hun har flaks som ikke ligger mer enn et år etter på studiet sitt. Annethvert semester har hun ikke greid å gå opp til eksamen og annethvert semester har hun fullført med dobbel studieprogresjon.

Psykiske helseproblemer kan være vanskelige å snakke om, påpekte statsminister Solberg i nyttårstalen sin. Landsleder Adrian Lorentsson i Mental Helse Ungdom mener at mye av tabuet ligger i det å ikke klare å gjennomføre tilsynelatende «normale» ting.

– For eksempel gjennomføre studier på normert tid. Mennesker er flokkdyr og vil gjerne tilhøre flokken. Får vi ikke det, oppleves det som vanskelig, og da skammer vi oss, sier han.

Men det er ikke bare skammen som henger tungt over 21 år gamle «Tarald» da han en vårdag for fire år siden løper fra jobb til fastlegen sin i den lille bygda han kommer fra. Det er heller frykten som er lammende: Det føles som det dundrende hjertet er i ferd med å banke seg ut av brystet, og han er helt sikker på at han kommer til å stryke med.

Men hjerterytmen viste seg å være helt normal. Tarald får diagnosen *panikk lidelse*.

– Man vil jo helst at det skal være

noe håndgripelig. Hadde det vært et hjerteinfarkt kunne jeg ha fortalt det til alle vennene mine, fått besøk på sykehuset og hundre likes på Facebook, forteller han med stadig blikk.

Tarald har i dag et høytstående verv i en organisasjon.

«Mennesker er flokkdyr og vil gjerne tilhøre flokken. Får vi ikke det, oppleves det som vanskelig og da skammer vi oss»

Adrian Lorentsson, Mental Helse Ungdom

Multihandikapp: For «Tarald» (25) gikk ikke panikkangsten bare utover studier når det sto på som verst, men også det sosiale.

Men på grunn av angsten kom han seg aldri gjennom lærerstudiet.

– Jeg sendte en mail til UiO om tilrettelegging, hvor jeg forklarte situasjonen min og la fram diagnosen. Det eneste jeg kunne få, var en ekstra time på eksamen, det er vanskelig å godta at det er den eneste løsningen de har, sier han.

En time ekstra i den situasjonen som kan utløse panikk-anfallet er kanskje ikke den mest nærliggende løsningen. Angstanfallene har lang opptakt, før det smeller: Musklene strammer seg, han skjelver og panikken kommer. Da trenger han å løpe et eller annet sted, til rommet ved siden av, hvor han kanskje faller sammen. Frykten kan bli så stor at han begynner å skrike, og mens det står på klarer han ikke puste. Det svartner for øynene, men han mister aldri bevisstheten siden adrenalinnet er på topp.

Tarald hadde ikke noen dekkhistorie å falle tilbake på, og han trakk seg fullstendig tilbake fra venner da det stod på som verst. Det å skulle gå på forelesning ble en vanskelig oppgave.

– Forelesning kom jeg meg nesten aldri på. Jeg sov lenge, satt hjemme i leiligheten til storebroren min og gjorde ingenting. Første året ble karakterene mine veldig dårlige, men det var ikke mulig for meg å gjøre noe med det. Å pusle sammen studiene igjen er en utfordring.

I likhet med ME-rammede Müller skulle Tarald ønske at oppfølgingen var bedre. Han mener UiO må ta tak hvis de skal bli like bra som andre ledende universiteter ute i Europa.

– På Universitetet er det ingen som vet hva jeg heter, eller at jeg går her i det hele tatt. Det er jo ingen som kunne brydd seg mindre om jeg kom til eksamen eller ikke. Oppfølgingen på UiO er helt krise, og det må gjøres noe dramatisk, sier Tarald, som syntes han måtte ta grep og gjøre det meste av jobben med å kurere selv. Akutthjelpa fra det offentlige kunne bare lindre.

– Når man ikke en gang klarer å komme seg ut av huset, er det som om det norske samfunnet sier «ikke begynn med studier, bli heller frisk først». At du skal holde deg unna samfunnet hvis du er psykisk syk, sier han.

Tarald tar nå ett fag i semesteret ved siden av jobb, med sikte på en bachelor i statsvitenskap. Dette tror han kunne vært en god løsning for flere, hvis Lånekassen hadde støttet det.

– Jeg tror det hadde vært mulig, for Lånekassen har jo

en regel for dem som startet friske, men som så ble syke. De får full støtte selv om de trapper ned. Det skulle gått an å gjøre det andre veien, at man får full støtte selv om fagmengden ikke tilsier det, sier Tarald.

Ifølge Marianne Høva Rustberggard, studentombud ved UiO, har man i utgangspunktet ikke krav på oppfølging ved sykdom. Når rektor Ole Petter Ottersen får forelagt Taralds historie, sier han at det er vanskelig å kommentere og generalisere enkelttilfeller som han ikke kjenner, og at systemet ikke kan vurderes ut fra dette tilfellet, som han kaller «trist».

– Men vi forstår denne studentens fortvilelse over en vanskelig situasjon. Ved UiO tilrettelegger vi for studenter med spesielle behov så langt dette er mulig. Hvordan dette gjøres, varierer jo avhengig av hva slags lidelse det er snakk om, sier han.

– Det er et problem at studenter faller fra, både for UiO og studentene det gjelder. Vi følger nøye med på utviklingen og vil sette inn flere ressurser dersom dette blir nødvendig, sier rektoren. Han informerer om at Universitetet gjerne skulle hatt et mentorsystem som ved for eksempel Cambridge.

– Men dette er jo et spørsmål om ressurser, sier han og viser også til tilbud om oppfølging fra Studenthelsetjenesten og SiOs rådgivning, samt Studier Med Støtte (SMS) – et tilbud fra UiO, NAV og Studentrådgivningen i SiO til studenter med psykiske helseproblemer.

– Ellers er jo dette et område som krever samarbeid mellom flere samfunnsaktører – der UiOs viktigste bidrag er å legge til rette for tilpasset undervisning og tilrettelegging ved eksamen, sier Ottersen.

I Erna Solbergs nyttårstale oppfordret hun til å ansette flere som har et hull i CV-en. Når man faller fra studiene, kan nettopp det hullet forfølge en resten av livet. Angstrammede Marie Nordby Wernø har i dag en toårig skuespillerutdannelse fra *Nordisk Institutt for Scene og Studio*. Som liten så hun for seg at hun en dag skulle ha en akademisk grad.

– Jeg har vel hatt et slags selvpålagt akademikerpress. Fortsatt har jeg ideen om meg selv med doktorgrad, men i stedet er jeg en «halvstudert røver», ler hun.

Wernø håper at hun i fremtiden kan snakke åpent om

angsten med potensielle arbeidsgivere, uten at hennes posisjon som arbeidssøker skal bli svekket.

– Jeg vet at jeg er dyktig og får til mye. Det er tungt om jeg skal bli sett på som mindre flink eller upålitelig, sier hun.

Geir Lynne, hodejeger og daglig leder i Raadhusgruppen, mener det største handikappet for psykisk syke jobbsøkere er det de pålegger seg selv. Hvis du selv føler at du har et handikapp, vil det gi deg et selvbilde som ikke er en vinneroppskrift på jobbintervju.

– Når du lider, vil du tro at arbeidslivet kommer til å dømme deg, men jeg har et bilde av at det er ærlighet som når lengst, sier Lynne.

Tarald, som vil være anonym nettopp av jobbgrunner, får høre av familie og andre i samme situasjon at det han har vært igjennom, har gitt ham både styrke og karakter. Men i arbeidslivet opplever han ikke at det er helt sånn.

– Jeg har opplevd at folk har sagt direkte til meg at «det taler jo mot deg at du har den sykdommen der, du er ustabil og vi kan jo ikke vite når du plutselig forsvinner.»

reportasje@universitas.no

Tips og triks ved psykdom eller sykdom

- Ta kontakt med fastlegen din og/eller be om å få rådgivnings- eller utredningstime hos SiO Helse. Ved akutte behov vil du få hjelp med en gang.
- Trenger du noen å snakke med, kan du også ta kontakt med interesseorganisasjoner som Mental Helse Ungdom.
- Snakk med studieveileder ved ditt studieprogram for å finne ut hvordan dere best kan løse situasjonen med de tilbudene som finnes.
- Søk om tilrettelegging av studiehverdag og på eksamen før 1. september/1. februar
- Har du nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming som gjør at du ikke kan jobbe ved siden av studier, kan du søke om ekstrastipend fra Lånekassen. Du kan i tillegg søke om lån og stipend i sommerferiemånedene.
- Studier med Støtte (SMS) er et tilbud til UiO-studenter med psykiske helseproblemer som trenger hjelp og støtte for å kunne gjennomføre studiene.

Hva skjer når vi utdanner for få prester?

DE SISTE DAGERS HELLIGE

• Portrettet: Farouk Al-Kasim

• Påskekrim og påskequiz

• Bokhylla: Geir Lundestad

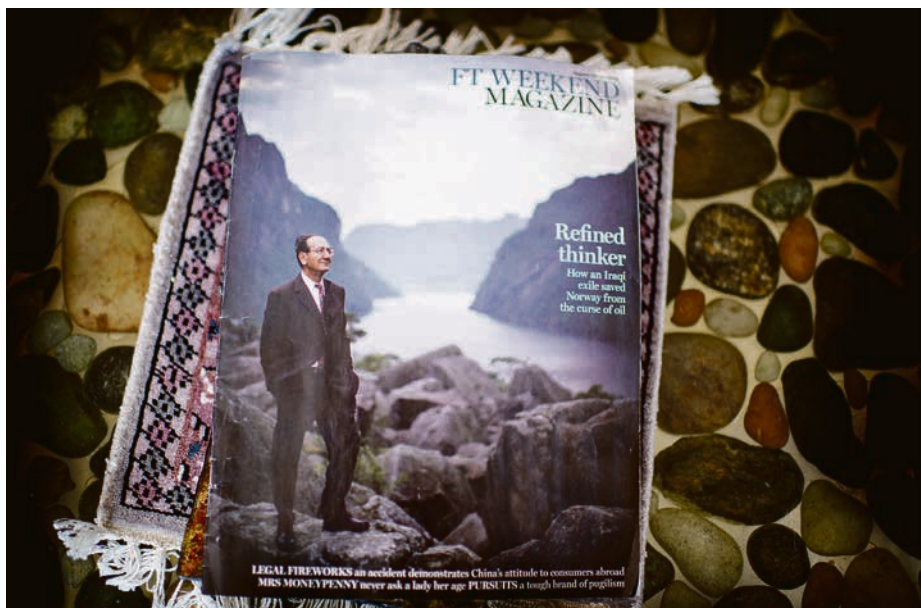

DEN IRAKISKE ASKELADDEN

*Det norske oljeeventyret handler i stor grad om flaks.
Men at det i tillegg skyldes én manns desperasjon, er
kanskje mer ukjent for de fleste.*

PORTRETTE

tekst: Vilde Sagstad Imeland foto: Birte Magnussen

- ▶ **ØYEÅPNER:** I 2009 ble Farouk Al-Kasim intervjuet til en lengre artikkel i britiske Financial Times. Først da fikk allmennheten øynene opp for norsk-irakeren.
- ▶ **SØNDAGSFRI:** Selv om han er langt over pensjonsalder, var han i Tyrkia i forrige uke og uka før det i Tanzania. I morgen kveld flyr han til Oslo, men i dag har han ingen andre planer enn å gå en liten spasertur før middag. Når eldstesønnen ringer, slår han om til arabisk, med innslag av engelsk.

– Jeg hadde ikke gått fra ungen min for hvem som helst!

Dama i publikum hvisker oppglødd og ser på den aldrende, irakiske foreleseren som fester mikrofonen til jakkeslaget. Egentlig er hun i permisjon, men hun har skaffet barnevakt til babyen sin for første gang.

Hva har en irakisk geolog til felles med norsk oljevirk-somhet? Svar: Før 1968 hadde Norge ingen av delene, og etter 1968 har begge deler fått veldig mye å si for norsk økonomi. I sentrum for oljeeventyret står nemlig den nokså undereksponerte Farouk Al-Kasim. En irakisk mann som egentlig kom til sin kones hjemland Norge for å sikre best mulig helsehjelp for deres syke sønn, men som endte opp med å bidra til å sikre den norske oljen fra å falle i hendene på utenlandske selskaper. Uten ham er det slettes ikke sikkert at oljen hadde blitt det fellesgodet den er i dag.

46 år etter at han ankom Norge, jobber Al-Kasim fremdeles med å veilede yngre oljenasjoner i å forvalte oljeres-sourser som et felles gode. Den nybakte moren sitter nå, sammen med resten av sine kolleger i Riksrevisjonen, som et tent lys og lytter mens han introduserer seg selv. 78-åringen forteller ivrig om hvilke utfordringer han mener land som Sør-Sudan, Uganda og Kenya står overfor.

– Dette er interessant, får du det med deg? Dagen før møtet i Riksrevisjonen sitter Farouk Al-Kasim i sofaen hjemme i Stavanger. Selv om leiligheten er svært sparsk innredet, er han opptatt av at folk skal legge merke til den orientalske stilen på møblene. Gulvteppet er håndknyttet og på veggen i hjørnet henger et stort oljemaleri av ham. Det er en gave fra den irakiske ambassaden.

Selv om han er langt over pensjonsalder, var han i Tyrkia i forrige uke, og uka før det i Tanzania. I dag har han ingen andre planer enn å gå en liten spasertur før middag. Han drikker to kopper te i sakte tempo, og forteller like langsomt om de ulike tilfældighetene som førte til at han ble ansatt som konsulent i Industridepartementet kort tid etter han bare «stakk innom». Selv om det kan være vanskelig å tro, var det altså sånn det skjedde, den gangen i 1968.

Ti år før Al-Kasim ankommer Norge – våren 1958 – sitter en norsk delegasjon på utenriksministtermøte i Genève. Med seg har de et kortfattet brev fra Norges geologiske undersøkelse (NGU), hvor det konkluderes at det «med stor grad av sannsynlighet ikke vil bli funnet olje- og gassforekomster utenfor det norske fastlandet».

Farouk Al-Kasim

- Norsk geolog, født i Irak i 1934.
- Ridder 1. Klasse av St. Olavs Orden.
- Studerte geologi i Storbritannia ved Imperial College, London University.
- Kom til Norge i 1968 med sin norske, daværende kone og tre barn og ble rådgiver for Industridepartementet. Arbeidet spesielt med utvikling av regelverket for norsk olje- og gassproduksjon etter det første store oljefunnet.
- Biografien om ham er titulert «Hemmelig-heten bak det norske oljeeventyret».
- Skrev det første utkastet til en ny oljelov for Irak etter USAs invasjon i 2003.
- Er nå pensjonert, men jobber fremdeles for den norske stat med å veilede yngre oljenasjoner i å forvalte oljeresourser som et felles gode.

Kilde: Wikipedia

– Glem det! roper Al-Kasim når han skal oppsummere innholdet i NGUs brev om muligheten for olje på norsk sokkel. Han rister på hodet og unnskylder geologene med at teknologien var dårligere den gang.

I 1965, sju år senere, ser Norge at utenlandske oljeselskaper likevel er interesserte i områdene utenfor norskekysten, og bestemmer seg for å gi dem rettigheter til å starte letingen etter olje.

Men oljeselskapene leter i tre år uten å gjøre noen større olje- eller gassfunn. Og når Al-Kasim ankommer Norge, ytterligere tre år senere – i 1968 – er håpet om å finne olje allerede i ferd med å ebbe ut. Al-Kasim aner ikke en gang at det pågår leting etter olje i Nordsjøen.

– Planen var å lære litt norsk og kjøre taxi. Hva skulle en geolog ellers gjøre i et land med nesten bare harde bergarter? Haha!

Europa er fullt av geologer, og han var bare en av dem. Hans fortrinn var selvfølgelig ekspertisen han hadde opparbeidet seg som student ved det prestisjetunge «Imperial College», hvor han skrev sin bacheloroppgave om bløte bergarter i Jura-fjellene. Men Al-Kasim hadde også et annet fortrinn. Han var nemlig desperat.

–... for du spaserte virkelig bare rett inn på Industridepartementet?

– Ja, det gjorde jeg, svarer Al-Kasim, helt nøkternt. Han presenterte seg som geolog og bad om å få se en liste over oljeselskaper.

–... og da tenkte jeg på muligheten for å jobbe på bensinstasjoner. Men i stedet viste de meg mengder av seismiske undersøkelser.

Da han så på indikasjonene i strukturen, skjønte han at det bare var et spørsmål om tid før man ville treffe på riktig sted under boringen, og at Norge fort kunne komme til å bli et veldig rikt land.

Al-Kasim vakte oppsikt med sin optimistiske konklusjon, og plutselig hadde han undertegnet et tre måneders konsulentoppdrag for den norske stat. Han fikk jobben med å evaluere det såkalte Cod-feltet, hvor det amerikanske Phillips Petroleum Company fremdeles søkte etter olje, uten særlig hell.

Myndighetene i Norge satt på denne tiden med svært liten kunnskap om hva selskapene hadde funnet i Nordsjøen. Det eneste de hadde å forholde seg til var de utenlandske oljeselskapenes ord, som sa at funnene viste små indikasjoner uten betydning. Dette var i og for seg riktig, forteller Al-Kasim. Nordsjøen representerte på den tiden så vanskelige forhold at den daværende teknologien ikke kunne produsere noen av funnene kommersielt.

Selv om Al-Kasim umiddelbart ble overbevist om at det undersjøiske Norge var en gullgrube, var den første tiden i Industridepartementet alt annet enn enkel.

– Jeg var full av entusiasme og energi. Jeg prøvde å forklare hvor viktige funnene var, men mine foresatte var så til de grader gjennomsyret av generell forsiktighet. Ingen var villige til å hoppe, i hvert fall ikke når de ble rådet til det av en 32 år gammel iraker.

De som hørte på ham sa «å, så interessant», eller «det var spennende, vi får bare vente og se, da.» Han rister på hodet igjen.

– Dere har ikke tid til å vente, dere må forberede dere, sa jeg. Oljeselskapene var sultne og ivrige, og jeg visste at de ville kunne komme til å valse oss ned hvis vi ikke handlet raskt.

I 1969 hevder Phillips Petroleum Company overfor departementet at det ikke er noen vits i å fortsette boringen etter olje. De vil avslutte, men på grunn av forpliktene sine i henhold til lisensen og deres kontrakt med boreriggen Ocean Viking må de bore én brønn til. De flytter seg tusen meter unna toppen av Ekofisk-strukturen, og treffer blink. Nyheten når fram til Industridepartementet ▶▶

▲ **KONSTANT SMILENDE:** Da Al-Kasim kom til Norge i 1968, opplevde han det han har valgt å kalle «norsk reservasjon». Han mener det å smile til folk kan gjøre stor forskjell. – Du må ikke la det fryse på ansiktet. Du kan godt sitte med avisen på t-banen, men hvis du hever blikket, er det veldig lurt å ha et liiiite, lite smil.

▲ **MEDALJE I GULL:** I 2012 ble Al-Kasim utnevnt til Ridder av 1.klasse i den kongelige norske St. Olavs orden. Medaljen betyr mye for ham, men da han gikk med den på en middag en gang, følte han det var rart, og bestemte seg for aldri å gjøre det igjen.

lille julaften i 1969. Ekofisk var inntil da det største enkeltfunnet som noensinne er gjort til havs. Resten er historie.

Ettermiddagssola står rett inn av de svære glassvinduene hjemme i leiligheten i Stavanger. Al-Kasim forteller ivrig om det store oljemaleriet som henger på veggen, hvor han er malt sittende i en nokså dramatisk positur. Maleriet er det eneste i leiligheten som vitner om at det bor en person av en viss betydning her.

– De løvene og hestene i bakgrunnen er babylonske symboler. Jeg liker dette bildet, men kunstneren har gjort én stor feil. Ser dere hva det er? Munnen er ikke riktig, se her, sier han og peker på sin egen munnvik, som på bildet har en liten ekstra krumming.

– Jeg prøvde å få kunstneren til å forandre det, men han insisterte på sin kunstneriske frihet. Vi ble ikke enige. Henger der, gjør det likevel.

Fra soverommet henter Al-Kasim fram en annen gave som betyr mye for ham. En blank medalje i gull, med påskriften «Ridder av 1.klasse. Den kongelige norske St. Olavs orden».

– For meg var det helt uventet. Jeg fikk en telefon fra en dame som introduserte seg selv og sa at hun var ansatt i fylkesmannskontoret. Hun gratulerte meg og forklarte at det var helt opp til meg om jeg ville ta imot utmerkelsen. Er du gæren, sa jeg. Er det folk som sier nei til noe slikt? Hun fortalte at det er mange som sier nei av politiske grunner.

Alle store byer har sine begrensninger, sier Al-Kasim når han snakker om studietiden i London. Han flyttet til storbyen for å studere geologi på stipend fra Iraqi Petroleum Company. Sammen med 350 andre unge studenter ble han sendt ut av landet for å få en oljerelevant utdannelse.

Men i London opplevde han å få mange dører slengt i ansiktet.

– Jeg leste at de avverterte for et rom, men da jeg kom til adressen, ringte på og de fikk se meg, lukket de aller fleste døren før jeg fikk presentert meg. Dette gjentok seg utallige ganger, og det hendte at jeg i desperasjon satte foten i døra. «Jeg er ikke farlig», prøvde jeg å si.

Også i Oslo opplevde han noen av de samme tendensene. Men han vil ikke kalle det fremmedfrykt eller rasisme.

– De som ikke ville snakke med meg, ville ikke snakke med ukjente uansett, sier Al-Kasim, som velger å kalle holdningen han opplevde for «norsk reservasjon».

Han valgte likevel å ikke ta det som noe tegn på at det

var ham det var noe galt med.

– Jeg moret meg ofte med å være den som begynte samtalen. Særlig på t-banen så jeg nesten på det som en hobby. Jeg møtte jo de samme folkene hver dag, og til å begynne med fikk jeg unnvikende blikk, som gradvis ble til et nikk, og til slutt et forsiktig «god morgen». Det tok mange måneder, men jeg fant ut at folk kan motstå masse, men ikke et konsekvent smil. Spesielt hvis det er dannet og ikke overdrevet, sier han og demonstrerer ulike måter å smile på.

– Stor forskjell, ikke sant? Dette er for eksempel et dannet smil. Du må ikke la det fryse på ansiktet. Du kan godt sitte med avisen på t-banen, men hvis du hever blikket, er det veldig lurt å ha et liiiite, lite smil.

«Ingen var villige til å hoppe, i hvert fall ikke når de ble rådet til det av en 32 år gammel iraker»

I løpet av de 46 årene har han ikke bare blitt utnevnt til ridder, gjort karriere i offentlig og privat sektor, skrevet stortingsmeldinger, deltatt i etableringen av Oljedirektoratet, blitt portrettert i Financial Times som «The Iraqi who saved Norway from oil» og veiledet flere oljenasjoner til å forvalte ressursene på mest mulig bærekraftig måte. Han har også fått et perspektiv på endringene Norge har gjennomgått siden oljepengene begynte å strømme inn på begynnelsen av 70- og utover 80-tallet. Han har sett forandringene, både fra innsiden og fra utsiden.

– Jeg merker det spesielt når jeg snakker med unge folk, som deg. De sier noe sånt som «hva har Norge fått ut av oljen?» nærmest i forakt. Norge har fått så uendelig mye takket være oljen! I 1968 var sytti prosent av veiene i Norge grusvei, og asfalt fantes bare i byene. Jeg kjørte fra Oslo til Åndalsnes, og det tok oss rundt ti timer å komme fram. I dag kjører man den samme strekningen på fire timer.

Al-Kasim mener Norge har brukt oljepengene på fellesgoder, og at dette er noe vi bør være stolte av.

– De siste 25 årene har jeg jobbet mot utlandet, og har sett hvordan oljeinntekter ødelegger og splitter mange av

landene. Jeg kaller det en oljeforbannelse. Norge har brukt pengene på kommunikasjon, transport, og infrastruktur. Derfor er vi et forbilde.

– Tyskland har jo maktet å snu hele miljøpolitikken og bruke mangfoldige milliarder på å bygge ned avhengigheten av fossil energi. Er ikke dette noe vi bør etterstrebe i flere land?

– Jeg kan sjokkere deg ved å si at hele denne sivilisasjonen som vi er stolte av, er bygd – dessverre om du vil – på billig energi. Å skulle erstatte billig energi i større målestokk, for eksempel på verdensbasis, krever en så enorm investering at verden må ha kniven på strupen før vi gjør noe slikt.

– Skulle du noen gang ønske at vi ikke hadde funnet oljen?

– Så dum er jeg ikke. Norge har tross alt håndtert oljen forsvarlig, slik ingen andre land kunne klart.

Al-Kasim står utenfor boligblokken i Stavanger og skal til å ta oss i hånden. Like tilfeldig som hans norske karriere er historien om hvordan Stavanger ble den offisielle oljebyen. «Vi ble tatt høflig imot, kjørt rundt og vist mulighetene», står det i Industridepartementets notater fra befaringen. De fikk rett og slett bedre mottakelse i Stavanger enn de gjorde i Bergen og Trondheim.

– **Jeg kommer** til å fryse hvis jeg ikke begynner å bevege meg snart.

Al-Kasim skal spasere før middag – som en ekte pensjonist. Men allerede neste dag skal han ta kveldsflyet til Oslo for å møte Riksrevisjonen, som i likhet med FN, Verdensbanken og EU setter stor pris på hans råd og kunnskap.

– Jeg tenker aldri på meg selv som noe mer enn det jeg er. Du tror sikkert at dette er et innøvd svar, men det er det ikke. Jeg vet ikke om ordet er stolt, men jeg setter pris på å være meg selv og lar ingenting endre på min personlighet eller måte å være på.

En skulle nesten tro at Al-Kasim gjorde et poeng ut av å leve nøkternt. For naboeene er han bare en eldre mann som ofte har besøk av barn og barnebarn. Telefonen hans ringer.

– Inshallah, inshallah.

Han snakker i fem minutter og legger på. Det var sønnen. Nå må han gå. Det blåser friskt i oljebyen.

På kveldsflyet tilbake til Oslo er det mørke bakkelandskapet opplyst av gatelykter. Et uendelig antall kilometer med infrastruktur. Svingete veier som jobber seg innover i landskapet, selv der nesten ingen bor. Slik er det i Norge. Mye takket være en mann hvis fortrinn var å være på rett sted til rett tid.

EN STUDIE I KRIMINOLOGI: Medisinprofessor Dumrian Gundtroversen er funnet død. Gjennomvåt og med vann i lungene ligger liket på biblioteksgulvet på Det juridiske fakultet. Hva har skjedd? I god Høyre-ånd er privatetterforskerne Hercola Rydiot og Harryelle Kleingrand Jernset på saken. Og de har, som de gribbene de er, stjålet sitt motto fra en av sine mer navngjetne forgjengere: Forbrydelser lønner seg aldri!

DE DØDES PYTT

PÅSKEKRIM

tekst: Klein Riverton illustrasjon: Pontus Hanneteg

«Faen.»

«Ja, faen.»

Det er ingen andre som hører dem, ikke engang ham de noe utilsiktet påkalte. Ordene kaster seg fra vegg til vegg, stopper i reoler, hviler i bokrygger før de kommer tilbake til de tre: de to bannende og han på gulvet.

«Faen.»

«Det har du sagt allerede.»

«Å? Satan, det glemte jeg.»

Han bøyer seg ned og strekker ut en senete arm.

«Det ser ut som snø. Som snøen over Romsdalshornet når aprilmånen står på som hardest». Hun betrakter den døde på gulvet.

Hans spede hånd stryker det sølvhvite håret fra øynene og over til høyre tinning. Det er ennå vått og klistrer seg fast til huden.

«Kjenn her. Kjenner du det?», spør han strykende og fører hånden hennes ned mot liket.

«Har det regnet i dag?»

«Nei.»

«Har sprinkleranlegget gått av?»

«Nei.»

De stående ser på hverandre før blikkene faller ned på den gjennomvåte på gulvet.

Ute på Universitetsplassen samler hele påsken seg i en gjennomiktig vegg som kommer i lange drag nedover fra Stortinget. Hercola Rydiot trekker støvfrakken tettere om bringen og tvinner høyre spiss av den nylig anlagte mustasjen. Han krummer ryggen og braser gjennom påskeveggen. «Jeg synes fremdeles vi bør ringe politiet.»

Harryelle Kleingrand Jernset sakker av og er nå to skritt bak mustasje-Rydiot. Han roer ned tempoet, men ser fremdeles innbitt rett fremfor seg.

«Vi ringer politiet snart. Først må vi finne ut hva som har skjedd.»

De to privatdetektivene skiller lag. Det er viktig å effektivisere, mener Rydiot. Alle kan ikke gjøre alt. Han går målrettet mot Kirkegata, hun sprader rolig ned mot t-banen.

Nede i kjelleren under det massive, grå kunnskapsbygget står det en skikkelse og venter.

«Så, Storbjørn Ustø Iskaksen, hvor var du i natt?»

«I natt? Jeg leste saksdokumenter. Jeg er minister, Hercola. Det stilles høye krav til ministre.»

«Du leste? Så du var ikke ute en tur. Ute og fikk ting gjort. Hm, Storbjørn, HM?»

«Hva gjelder dette egentlig? Jeg tok meg kun tid til å møte deg fordi Kristin og Kristin har sagt at du er verdi-

full for oss. Både Civita og NHO vil ha deg med videre. Men, Hercola, ikke strekk strikken.»

«Dumrian Gundtroversen er død, Storbjørn.»

I noen sekunder er det stille som i et interngranskende møte på Det medisinske fakultet.

«Du ser ikke så lei deg ut.»

«Bør jeg være det? Gundtroversen ... Det gikk ikke en dag uten at han var på tråden til en av rådgiverne mine. De har ikke tid til sånt, de har sakspapirer de må lese. Jeg stiller høye krav til rådgiverne mine, Hercola.»

«Du har ikke skjult din irritasjon over at han ikke kan akseptere at han er langt nede på tildelingslisten.»

«Hvor vil du?»

«Hvor var du i natt, Storbjørn? Var du ute og delte ut en rett høyre?»

«Hercola ... Jeg legger ned studier, ikke folk.»

«Jeg hørte at Gundtroversen var innom her i går og klaget. Han mente visst at Forskningsrådet er politisk styrt. Politisk styrt av deg, og at det er derfor han ikke får de midlene han mener seg fortjent til.»

«Tror du jeg drepte ham? Hvordan døde han, egentlig?»

«Det er litt vanskelig å si. Men vi fant ham gjennomvåt på et biblioteksgulv med vann i munn og hals.»

«Eh... ja. Kunnskapssamfunnets fallitt. Han kan ►►

ikke muligens ha druknet da?»

«Det kan vel ikke utelukkes. Men hvordan vet du det?»

«Du ... Nei ... Bare glem det. Jeg tror du har fått nok tid nå, Hercola.»

Ministeren snur seg og går. Han har ikke engang sagt ha det, han bare går.

NSO-leder Rydiot, avtroppende sådan, står alene igjen. Han tenker. Så går han tilbake dit han kom fra, tilbake til Det juridiske fakultet.

Stipendiat ved offentlig rett, Anime Reiulf, sitter tilbakelent i en mørk sofa under det høye taket. Rydiot svetter. Ikke på grunn av hennes autoritet, han vet å håndtere autoriteter. Han skulle tatt av støvfrakken, tenker han. Men er man privatetterforsker, så er man privatetterforsker.

«Hvor var du i natt, Anime?»

«Jeg var hjemme og skrev på avhandlingen min. Hvordan det?»

«Dumrian Gundtroversen er død. Han ble funnet her på biblioteket. Du har nøkler her på jussen.»

«Insinuerer du at jeg har hatt noe med dødsfallet å gjøre?»

«Gundtroversen var ganske fritalende. Nå blir det jo stille fra ham også.»

«Hva mener du? Jeg er for fritalende. Jeg er for å prate masse om ting man driver med. Jeg er for fritalende.»

«Men han stjal jo plass fra dere juristene. Det er morsommere å lese om hvor dumme alternativmedisinene er, enn å lese om offentlig rett. Gundtroversen stjal rampelyset ditt, Anime. Så lenge han hadde luft i lungene, kom ikke du ut med hvor mye du har å si om hvor lite du får lov til å si det. Han var et hinder, Anime.»

«Nå, Hercola, nå trækker du over streken.»

«Sånn som Gundtroversen gjorde? Hvor var du i natt?»

«Jeg skrev, som...»

«Ja, det sa du.»

«Om jeg må få be! Det er ufint å avbryte når an...»

«Opplever du ytringsbegrensninger?»

«Nå er det nok. Ha det bra, Hercola.»

Jernset har kommet seg fra Blindern T-bane og opp til administrasjonsbyggets niende etasje.

Hun trer inn forbi Ole Petter Spottersen i døråpningen, finner seg en ledig stol. Rektoren serverer kaffe.

«Oi, den var tynn.»

«Å? Hm.. Men uansett. Hva gjelder det nå?»

Rektoren står bak en dyp skinnstol, hendene hviler på stolryggen.

«Hvor var du i natt?»

«Du, takk for tilbudet, men jeg er nok litt for gammel for deg. Og det ville ikke tatt seg ut. Universitas, de kukene, hadde kastet seg over det og...»

«Nei, Spottersen, nei. Ikke... Nei, ikke sånn. Hvor var du i natt, ikke hvor du skal i natt.»

«Åh.»

«Ja.»

«Jeg var her på kontoret, men hvordan det?»

«Gundtroversen er død. Druknet.»

«Ja, jeg hørte det der. Noen fant ham etter at dere visstnok hadde vært der. De ringte politiet og så varslet...» Det vibrerer i rektorens lomme.

Keep spending most our lives, living in a gangsta's paradise. Keep spending most our lives, living...

«Beklager, jeg må nesten ta denne.»

«Ja. Nei. Eh... Faen, jeg hater den fyren. Si at vi kommer med en offentlig uttalelse snart, og at han kan vente som alle andre. Og si at med mindre det skaffes til veie tall som viser det motsatte, så vil jeg si at dette er en sak som fakultetene og miljøene har en stor oppmerksomhet rundt, og at mord og dødsfall har lite omfang.»

«Beklager, det var Marina Tofting. Han nyhetsredaktøren i Universitas tror visst vi bryr oss om dem, og at jeg akter å bruke tid på dem. Ha! Men hvor var vi?»

«Gundtroversen. Druknet.»

«Ja. Men hvordan vet dere at han druknet?»

«Han var gjennomvåt og hadde vann i lungene. Elementært, Spottersen.»

«Helt gjennomvåt med vann i lungene. Liggende i et bibliotek på Det juridiske fakultet nede i sentrum, slik jeg ble fortalt.»

«Ja. Og vi vet at du og Gundtroversen ikke var på bølgelengde. Alle vet det. Han gikk ikke stille i gangene med kritikken mot det homøopati studiet du prøver å opprette.»

«Ah, sånn å forstå. Så fordi vi var uenige om den bagatellen, tror dere at jeg myrde ham?»

«Vel, altså, du har jo motiv. Og alle fotografer vet at motivet er det viktigste. Og du har jo blitt litt av en homøopat selv, slik jeg har forstått det.»

«Litt av en homøopat, ja. Det skal jo ikke mye til før man mestrer kunsten, om du tillater vittigheten. Men han, eh... druknet, sa du. Er du sikker på at han ikke ble forgiftet? Han ville jo ikke vært den første intellektuelle som tømte sitt beger.»

«Forgiftet og så kastet i vannet? Hvorfor skulle noen gjøre det?»

«Nei, du har rett. Det er jo ikke logisk.»

«Nei. Men takk for at du tok deg tid.»

«Så klart. Ha det bra, nå, Harryelle. Og lykke til i jakten deres.»

De to privatpraktiserende detektivene skuer utover Frederikkeplassen, hjertet av Blindern. Tannhjulene i deres prøvede hoder tikker og går ufortrødent. Hvem drepte Dumrian Gundtroversen? Var det kunnskapsministeren? Har Reiulf strupet hans ytringsfrihet? Var det UiO-rektoren? Eller har de dummet seg ut, var det kanskje noen helt andre? Snublet Gundtroversen i en bokhylle og falt med hodet i en vaskevannsbøtte noen hadde glemt der? Druknet han, slik ministeren tror, eller ble han faktisk forgiftet?

magasin@universitas.no

PÅSKEQUIZ

tekst: Anders R. Erikstad, Simen Braaten og Vegard R. Erikstad

I denne labyrinten skal du komme frem til et reisemål der påskeskatten ligger. På veien dit skal du innom mange forskjellige steder. Det kan være alt fra byer til fjell, og det kan være i nåtid, fortid eller fremtid. Lykke til!

3

Nær toppen av fjellet oppdager du en liten hule. Du går inn for å slippe unna solsteken i noen minutter. Til din til forbauselse ser du at Aasmund O. Vinje har risset inn et dikt i veggen, og at det henger et maleri der. Kunstneren deler etternavn med et medlem av den norske regjeringen. Under diktet står det at du skal reise til fjellområdet som inngår både i tittelen på diktet og bildet.

4

Tilbake i gamlelandet velger du å følge Vinjes reiserute. Du tar toget fra Oslo til samme by som Vinje gjorde. Dette var den første togstrekningen som åpnet i Norge. Toget er fullpakket med feststemte mennesker og det er stor stemning. Derfor velger du å gå av toget for å bli med i festlighetene på stedet der 112 menn møttes for 200 år siden. Hvilken bygning skal du til?

7

I en av byens mange trange gater treffer du på en mann som forteller at han nettopp har kommet til landet som asylsøker. Ferden hans hit har i likhet med mange andre afrikanske innvandrere gått via en liten italiensk øy, som ligger mellom Malta og Afrika. Han vil at du skal dra dit. For litt under ett år siden besøkte Times «Person of the year 2013» stedet. Øya omtales mye i media nettopp på grunn av den store innvandringen hit.

8

Rett sør for øya du kommer til, holder en utryddingstruet skilpaddeart til. Denne arten heter på norsk Glattkarett. Ditt neste reisemål er den amerikanske delstaten der denne skilpadden er offisiell reptil. Her ble både James Brown og Ben Bernanke født. Hovedstaden er også navnet på et land i Sør-Amerika og det ene ordet i navnet på staten er et kvinnenavn.

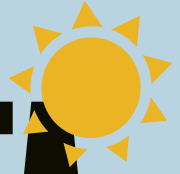
9

Før du har rukket å sjekke inn på hotellet, møter du artisten Dionne Warwick. Syngende spør hun om du vet veien til det mest brukte stedsnavnet i verden. Du er usikker på hvor hun vil, men du velger å ta henne med til hovedstaden i Costa Rica. Hvor skal vi reise?

FOTO: GIANDOMENICO RICCI / FLICKR.COM

DEN STORE PÅSKEJAKTA.

2

I en av skipets kahytter ligger Bibelen. Du slår tilfeldigvis opp i 1 Mos 8,4. Det er sølt rom på siden, men du klarer å tyde «Den syttende dagen i den syvende måneden ble arken stående på ...» Dette må være et tegn, tenker du, og du føler du må dra til dette fjellet. Hvor skal vi reise?

1

Årets påskelabyrint starter til havs den 28. April 1789. Du skal reise til et skip der et mytteri fant sted denne dagen. Mytteristene lot kapteinen og de 18 som var lojale mot ham, drive i en 23 fots lettbåt. De overlevde seilasen til Dili på Timor, 3600 nautiske mil unna. Selv bosatte de seg på Pitcairnøyene og deres etterkommere bor der fortsatt. Skipet deler navn med en sjokolade og det engelske ordet for dusør.

5

FOTO: TONY HISGETT / FLICKR.COM

I den nyoppussede bygningen møter du Kong Harald. Han ber deg reise til byen der han, i likhet med sin far, er æresborger. Byen ligger langt nord i landet der faren ble født. En kjent norsk politiker, som satt på Stortinget i 31 år, tok deler av sin utdannelse i byen som har fergeforbindelse til Norge. En svensk museumsdirektør holdt til her før han kom til Oslo og laget masse bråk. Byen er også opphav til det lokale uttrykket for å «gå over bekken etter vann».

Har du klart alle reisemålene? Send svarene dine til universitasquiz@gmail.com innen påskeaften, kl. 12. Vi trekker ut en heldig vinner som mottar en premie, men for å være med i trekningen må alle svar være korrekte. En utfyllende fasit blir publisert på universitas.no første påskedag.

6

Vel fremme ved reisemålet møter du på en sliten fotballspiller som sier han nå er tørrlagt, igjen. På en ganske uforståelig dialekt forklarer han at neste reisemål er byen der han spilte for det lyseblå laget i en periode. Keiser Hadrian, som har gitt navn til muren nord for forrige reisemål, hadde sitt sete her. Det bør ikke være noe problem å finne en vei som fører til neste reisemål.

FOTO: TOTTENHAMFAN / FLICKR.COM

13

Til din store skuffelse ligger ikke skatten her heller. Men leter du i en annen by, som man skulle tro var en elv, har du bedre sjanser. Stan Getz, Joao og Astrud Gilberto synger om en strand i denne byen, Barry Manilow om en annen. Her skjer det store ting den 13. juli i år. Hvor ligger skatten?

FOTO: MIKE VONDRAN / FLICKR.COM

12

Du føler deg nokså fortapt når du kommer frem til reisemålet, men heldigvis kjenner du igjen en film fra 1972, som vises i et butikkvindu. Scenen på tv-en viser et blodig hestehode og en skrikende Jack Woltz i en seng. Navnet på den avdøde hesten er ditt neste reisemål. Der møtes den blå og den hvite og blir verdens lengste.

11

FOTO: LEONARD BENTLEY / FLICKR.COM

Blant alle duene på en av byens store plasser møter du en fredelig liten dame som driver med kunst og musikk. Mannen hennes ble drept i 1980. Plutselig lander det en annen type fugl på skulderen hennes, som begynner å snakke til deg. Den sier: - Det finnes bare av to meg i hele verden. Den ene i Pilestredet i Oslo og den andre i denne kvinnens hjemby. Før den flyr avgårde ber den deg dra dit.

10

Mens dere venter på bagasjen synger Dionne sin kanskje aller største hit «Walk on by». Sangen får deg til å tenke på en yoghurtssjokolade fra 1990-tallet som nå er tilbake på markedet. I all hast forlater du Dionne og setter deg på første fly til hovedstaden med et område med samme navn som sjokoladen.

HISTORIE- SLUKAREN

BOKHYLLA

tekst: Anders Veberg
foto: Eskil Wie

Som tolvåring retta han på historie-
læraren. Når Geir Lundestad fyller
70, trekk han seg som direktør på
Nobelinstituttet. Kanskje får han då
meir tid til å lesa?

Geir Lundestad (69)

- Direktør på Nobelinstituttet sidan 1990. Går av i år, etter 24 år i stolen.
- Utdanna historikar ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø, med hovudfokus på forholdet mellom USA og Vest-Europa.
- Har forfatta ei lærebok i internasjonal politisk historie, *Øst, vest, nord, sør*, omsett til blant anna russisk, kinesisk og svensk.

David Shambaugh

China Goes Global: The Partial Power (2013)

Det har alltid vore faglitteraturen som har interessert meg. Shambaugh er ein av dei aller mest kjende Kina-spesialistane og har skrive mange bøker om utviklinga der i den siste tida. Det har komme mange bøker om at Kina vil bli den nye supermakta og gå forbi USA, og denne boka er eit oppgjør med det. Han meiner at Kina ikkje kan måla seg med USA i overskueleg framtid, og samanliknar heller med land som Brasil og Australia. Eg meiner han går for langt i å trekka ned Kina, men boka har vore veldig stimulerande for debatten. Den tok lufta ut av den litt for oppblåste ballongen.

Knut Hamsun

Landstrykere (1927)

Eg les nesten aldri bøker fleire gonger. *Landstrykere* er den einaste eg hugsar eg har lest om igjen. Hamsun blir sett på som ein psykologisk diktar, men det er ingen som har gitt ei betre framstilling av den økonomiske og sosiale utviklinga i Nord-Norge og eit lite samfunn gjennom hundre år, som det Hamsun gjer her. Og det er ufatteleg godt skrive, det er som Ibsen. Det er berre sitat alt saman, for det har blitt så godt kjent. Det er kanskje berre to gonger eg har lest den frå perm til perm, men kvar sommar når me er i Lofoten, så les eg deler av *Landstrykere* på nytt.

Seymour Martin Lipset

Political Man: The Social Bases of Politics (1960)

Utdanninga mi starta med statsvitenskap. Der fekk eg toppkarakterar, og alt var flott. Men så tok eg historie som støttefag og oppdaga at alt eg hadde lest i statsvitenskap anten var feil eller sjølvsagt. Då skifta eg til historie, og livet krinsa rundt det. Men *Political Man* var den første boka eg las på statsvitenskap. Det var ei openbaring å kunne forklara politiske system som kommunisme, fascisme og demokrati, og framveksten av dei. Eg tykte det var mange merkelege bøker på pensum som var altfor teoretiske. *Political Man* gjorde derimot eit kollosalt inntrykk på meg.

Aschehoug

Verdenshistorien i åtte bind (1958)

Eg var veldig interessert i historie i barndommen og fulgte mykje med i avisane. Gjennombrøtet kom då eg var elleve i 1956, med Suez- og Ungarnkonfliktane. Far min var lektor ved Bodø Gymnas, og familien diskuterte nyheitene voldsomt ved middagsbordet. Det spreidde seg til å lesa bøker, så kom *Aschehougs verdenshistorie* ut i 1958 som såg veldig spanande ut. Eg las den, og vart alle historielærarar sin skrekk, for dei hadde jo ikkje lest den. Det skjedde vel nesten kvar gong at eg sa ting i timen som dei ikkje visste. Og dei satte ikkje nødvendigvis pris på det. Men eg las likevel. Denne er jo sjølvsagt fullstendig passé i dag.

André Schwartz-Bart

Den siste rettferdige (1959)

Schwartz-Bart fortel jødane si historie gjennom mange hundre år, uttrykt som ein roman. Den gjorde eit enormt inntrykk på meg. Jødane si historie var jo så dramatisk at det var nødd å gjera inntrykk, og det heile kulminerte med Hitler under andre verdskrig. Schwartz-Bart klarde å fortelja historia på ein utruleg spanande og engasjert måte. Korleis det har gått med jødane gjennom oppturar og nedturar, fascinerer meg endå. Korleis kan dei, når dei har blitt så ekstremt diskriminert, ha ein så vellykka kultur i dag? Jødane er konstant blant dei mest velstående gruppene i dag. Ein av grunnane er at finanskultur tradisjonelt vart sett ned på, men jødane fekk dei oppgåvene. Så det at dei vart utestengd frå mange yrker, men fekk driva med det mest innbringande, er ein av grunnane.

John Darwin

After Tamerlane: The Rise and Fall of Global Empires, 1400–2000 (2009)

Darwin tek for seg same tematikk som Shambaugh, men med eit anna grunnlag. Den handlar om stormakter frå 1400 til 2000. John Darwin er ekspert på det britiske imperiet, og her forsøker han å dekkja alle imperie si vekst og fall. Han trur ikkje i like stor grad på einfaktorsforklaringar i historia. Den har ikkje den endelege forklaringa på nokon måte, men eg lærte mykje, særleg om imperie eg ikkje kunne så mykje om. Han skriv til dømes at det siste imperiet som forsøkte å dominera Europa og Asia på same tid var den mongolske innmarsjen. Den visste eg lite om, og korleis den enorme brutaliteten vart kombinert med toleranse for dei ulike religionane i områda dei styrte. Og han skriv spanande om korleis det kan ha seg at ei så lita øy som Storbritannia kan styra over rundt 25 prosent av befolkninga på jorda.

PRESTISJEFALLET

En stor andel av prestene i Den norske kirke går snart av med pensjon, men rekrutteringa til presteutdanninga er lav. Hva skjedde med den tidligere prestisjeutdanninga?

► **MED GUD SOM VITNE:** I Ljørdalen kirke har Beate Marswall og Sjur Atle Furali akkurat gitt hverandre sitt «ja» og blitt erklært rette ektefolk. Nå når ringene endelig er på plass, ber presten Eystein Elde for hjem og ekteskap.

Dagens tema er påsken, selve kjernen i den kristne troa. Konfirmantene skal ledes gjennom et tettpakka program, som spenner fra bibelopplesning til musikk fra «Jesus Christ Superstar» dundrende over kirkas lydanlegg. Hele det gigantiske kirkerommet i Østre Aker skal brukes.

Wiknes er en del av en svært eksklusiv gruppe studenter som går profesjonsstudiet i teologi ved Universitetet i Oslo. Presteutdanninga er utsatt for press fra flere kanter og sliter med rekrutteringa.

I fjor ble åtte presteemner ferdige med utdannelsen ved Det teologiske fakultet (TF). Siden 2008 har det bare blitt uteksaminert et lite knippe profesjonsstudenter i teologi hvert år. Langt de fleste studentene ved TF tar andre utdanninger knytta til religion.

Prestesituasjonen er faktisk i ferd med å bli prekær. En rapport utarbeidet i 2006 av NIFU STEP for Fornyings- og administrasjonsdepartementet forespeiler en «betydelig mangel» på teologer fram mot 2015 og en enda større mangel fram mot 2030. I 2010 viste en utredning fra Kirkeforskning at Den norske kirke ville trenge 480 nye prester i løpet av åtte år. Akkurat nå er det totale antallet studenter på det seksårige prestestudieløpet på om lag 236, ifølge tall Universitas har samlet inn fra de tre institusjonene som tilbyr utdanninga. Tar vi med i regnestykket at ikke alle fullfører og ikke alle som fullfører blir prester, sitter vi igjen med halvparten så mange prester som det Kirkeforskning anslår at vi trenger. Den norske kirke har allerede nå problemer med å fylle ledige stillinger, spesielt i Nord-Norge.

Gunnar Mindestrømmen, leder i Presteforeningen, er bekymret for rekrutteringa til presteyrket og peker på at 30 prosent av prestene i Den norske kirke er over 60 år.

– Antall søkere til prestestudiene er mye lavere enn det vi trenger for å få folk til å fylle opp de stillingene som blir ledige når disse går av med pensjon, sier Mindestrømmen.

Han mener at man kan snakke om en mulig forestående preste Krise, som kan få store konsekvenser.

– Forestillingen om Den norske kirke som en landsdekkende folkekirke, til stede i alle lokalsamfunn, vil bli truet.

Han mener det er underlig at Norge er det landet i Norden som har dårligst prestedekning i forhold til antall medlemmer i kirka, og peker på flere mulige årsaker.

For eksempel er vanlig årslønn for prester ifølge ham rundt 500 000 kroner.

SSB lagde i 2010 en rapport om livsløpsinntekt for ulike arbeidstakergrupper. Den dokumenterte at livslønna for en teolog er lavere enn for en som går direkte ut i arbeid fra videregående skole.

REPORTASJE

tekst: Axel Geard Nygaard foto: Henrik Evertsson

– **Hei, barn**, nå stopper vi her, sier teologistudent Geir Wiknes til konfirmantene på vei inn kirkedøra.

– Barn?

Flere av ungdommene sender Wiknes indignerte blikk.

– Ok, ok, ungdommer da.

Wiknes ser ut som en helt vanlig student. Her er ingen prestekjoler eller preste krager å se, men heller skinnjakke, olabukse, skjerf med Mette-Marit-knute og kaffekopp i hånda.

Ved siden av å gå fjerde året i profesjonsstudiet i teologi har Wiknes deltidsjobb i Østre Aker kirke. Tittelen er *trosopplæringsmedarbeider*, eller «potet», som han spøkefullt kaller det selv. Det er Wiknes som skal sørge for at konfirmasjonsundervisninga går sin gang uten større problemer. Men noen små tabber er umulig å unngå.

– De liker dårlig å bli kalt barn, sier Wiknes før han fortsetter ufortrødent med å fortelle om jødernes flukt fra Egypt.

«Mange tror at man må være veldig ... prestete, for å være prest»

Tonje Catharina Eide, teologistudent

◀ **VEND DET ANDRE KINN TIL:** Geir Wiknes føler seg ofte satt i bås når han sier til folk at han skal bli prest. – Hvis et fordomsfullt menneske for eksempel sier at prester er mot homofilt ekteskap, så er jo det litt feil med tanke på at jeg er homofil og har en drøm om å gifte meg i kirka, sier valdresingen.

▼ **SALIGER DE YDMYKE:** Tonje Catharina Eide jobber i prosjektstilling for Fasteaksjonen i Majorstua kirke. – Hvis jeg sier til folk på fest at jeg skal bli prest, synes de som regel at det er veldig rart, og det leder ofte over i prat om tro, sier hun.

– Det betyr at du setter unge mennesker i en situasjon der de blir straffa økonomisk for å ta en lang utdanning som kirka og samfunnet etterspør, sier Mindestrømmen.

Han mener at blant annet en bedring av lønns- og arbeidsvilkår vil kunne øke rekrutteringa.

– Selv om man ikke nødvendigvis ønsker at folk skal bli motivert av penger for å begynne på teologistudiet, så må man ha en livslønn som rettferdiggjør en så kostbar og lang utdanning, sier han.

Tonje Catharina Eide går også fjerde året på teologistudiet. Hun er politisk aktiv og er leder for Oslo Kristelige Studentforbund, en liberal-kristelig studentorganisasjon. I tillegg jobber hun for tiden med Kirkens Nødhjelps fasteaksjon i Majorstua kirke.

– Min absolutte drømmejobb må være å jobbe som gateprest for Bymisjonen. Det hadde vært flott å være på ... på golvet, for å si det sånn, sier hun.

Selv om drømmejobben er klar, er hun i likhet med de fleste på Blindern ikke helt klar over hvorfor hun valgte studiet til å begynne med.

– Å, det er alltid så vanskelig å svare på. Da jeg var yngre, syntes jeg kirka og Gud var veldig spennende. Familien min var aldri så veldig kirkefolk, men jeg tenkte da jeg var 14, at hvis jeg blir prest, kan jeg være så mye i kirka jeg bare vil, og jeg vil kunne masse om Gud.

Hvorfor det er så få som velger det samme som henne, har hun ikke et klart svar på.

– Det er jo et veldig langt studium, og mange tror vel kanskje at man må være veldig ... ja, prestete, om du skjønner, for å være prest.

Prestenes stilling i samfunnet har forandret seg mye, og kontrasten til 1800-tallet er stor. Teologisk fakultet var et av de opprin-

Presteutdanninga i Norge:

■ Cand.theol.-graden tilbys ved Det teologiske fakultet (TF) ved Universitetet i Oslo, Det teologiske menighetsfakultet (MF) samt ved Misjonshøgskolen i Stavanger (MHS).

■ Det vil mangle 30 prosent av av prestene staten trenger, i 2015, ifølge en NIFU STEP-rapport fra 2006.

■ Samme rapport spør at det vil mangle 61 prosent prester i 2030.

■ Kirkeforskning hadde en utredning i 2010 som viste at Den norske kirke ville trenge 480 nye prester i løpet av åtte år.

■ Akkurat nå befinner det seg om lag 236 studenter i det seksårige studieløpet til sammen på TF, MF og MHS.

■ Totalt uteksaminerte i teologi ved TF de siste årene: 17 i 2008, 8 i 2009, 11 i 2010, 16 i 2011, 11 i 2012 og 8 i 2013.

nelige fakultetene da Universitetet i Oslo ble etablert i 1811, og var ved siden av jus en av de mest prestisjetunge utdanningene man kunne ta. I perioden 1871 til 1875 ble det uteksaminert 223 teologiske kandidater ved TF. På samme tid var det totale befolkningstallet i Norge under halvparten av det det er i dag.

En viktig grunn til å opprette Universitetet var å rekruttere embetsmenn til den nye norske staten. Prester og jurister utgjorde kjernen i den norske embetsstanden, som var den rådende politiske kraften på 1800-tallet.

TFs stilling som prestisjefakultet holdt seg utover århundret, men etter hvert bidro samfunnsendringer, modernisering og sekularisering til at dette endret seg.

Hallgeir Elstad er professor i norsk kirkehistorie ved TF. Han mener yrket har hatt et enormt statusfall, og at man kan snakke om en deklassering av prestandenen.

– Det kan forklares med sekulariseringen og differensieringen av samfunnet. Presten hadde tidligere store oppgaver, alt fra å administrere skolevesen og fattigvesen til de mer åndelige oppgavene. Etter hvert var det andre instanser i samfunnet som overtok prestens oppgaver, og presten fikk en smalere rolle, forklarer Elstad.

– I dag sitter prestene igjen med den spesifikke religiøse funksjonen, alt fra å forrette gudstjenesten til å ha ansvar for de kirkelige handlingene. Den funksjonen er i og for seg viktig nok. I den rollen møter man fremdeles flertallet av det norske folk ved de viktige milepælene i livet.

Eystein Elde ble ferdig med profesjonsutdanninga ved TF i 2012 og jobber nå som sokneprest i Hoff menighet i Østre Toten. I dag skal han være prest i sin venns bryllup,

en utvilsomt viktig milepæl i deres liv.

Han forteller at han alltid har følt seg kalt til kirka. Selv om faren er prest, mener han at han har tatt et selvstendig valg.

– Det året jeg begynte å studere, skulle jeg egentlig begynne på statsvitenskap. Men på den tida jobba jeg som nattevakt på Ekeberg Camping. Jeg bodde i en campingvogn og leste Brødrene Karamasov av Dostojevskij, som handler om de eksistensielle, store problemene, og da bestemte jeg meg for å studere teologi, forteller Elde.

Etter å ha prøvd seg på presteyrket i et par år, mener han at omtrent femti prosent av utdanninga var relevant i arbeidet. Det er en avstand mellom en menighet og et teoretisk studium i teologi, har Elde erfart, og han skulle ønske det hadde vært mer praksis i studietida. Han er likevel fornøyd med yrkesvalget.

– Det beste med presteyrket er at ingen dager er like. Du får mulighet til å snakke om Gud, livet, skjebne med folk. Det skapes et rom der man kan snakke om eksistensielle ting. Folk åpner seg opp og er ærlige. Og så er det veldig artig å ha bryllup, da, sier han.

En annen av disse milepælene er konfirmasjon, og i Østre Aker kirke går undervisninga sin gang. Mens prest Hilde Ramsøe Graff leser utdrag fra bibelen om Jesu død og oppstandelse, løper Geir Wiknes rundt i kulissene og sørger for at alt går riktig for seg.

Organisten må spille riktig salme til riktig tid, og med riktig antall vers. Wiknes hopper sømløst inn i høytylesninga før konfirmantene ledes opp til alteret for å innta nattverdsbrød og altervin. Alt går i et relativt raskt tempo.

– Det gjelder å holde på oppmerksomheten, sier Wiknes.

– Hvis vi ser at de begynner å fikle med mobilene, veit vi at vi har mista dem.

► **VÅRT DAGLIGE BRØD:** Prest Hilde Ramsøe Graff leder konfirmantene gjennom påskens ritualer med stø hånd. Både altervin og nattverdsbrød deles ut.

Han forteller at troverdighet er et viktig poeng.

– Vi jobber mye med å få det troverdig. Reaksjonen vi får, er jo at ungdommene følger med, sier Wiknes. Han forteller at han har inntrykk av at ungdommene synes undervisninga er ganske spennende.

Det var nettopp arbeidet med barn og unge som trakk Wiknes mot prestestudiene.

– Da jeg var sivilarbeider, jobba jeg med konfirmanter. Jeg skjønnte fort at jeg hadde havna riktig sted.

Spørsmålet var bare hvor han skulle ta utdanninga. I dag er det ikke lengre bare TF ved Universitetet i Oslo som utdanner prester.

Etter et stort skisma kjent som Professorstriden mellom de liberale og konservative fløyene ved fakultetet i 1906, en konflikt som strakk seg helt inn i regjeringa, grunnla flere av de konservative teologene på TF en egen privatskole.

Det ble til det vi i dag kjenner som Menighetsfakultetet, som siden har stått for en mer konservativ linje i teologien enn Teologisk fakultet ved Universitetet.

Fra 1920-tallet og utover er det faktisk Menighetsfakultetet som har utdannet flest prester. Fakultetet har siden fått selskap av Misjonshøgskolen i Stavanger, som også tilbyr cand.theol.-grad. Det samlede antallet teologistudenter i Norge er likevel mye lavere enn TF hadde på 1870-tallet. I perioden 2003 til 2007 ble 58 personer i året i gjennomsnitt ordinert til prestedtjeneste på landsbasis, ifølge Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO).

Presterollen i samfunnet har altså gjennomgått store endringer. Presteutdanning var tidligere en selvfølgelig del av et universitet med respekt for seg selv, men nå er ikke tilknyttinga like selvfølgelig. Med det økende skillet mellom kirke og stat har mange satt spørsmålsteget ved om presteutdanninga ved Universitetet har livets rett. Hører teologi hjemme på et moderne universitet i det hele tatt?

– Et moderne universitet skal legge til grunn en rasjonell tilnærming til virkeligheten og utdanne folk på bakgrunn av faktiske og rasjonelle kunnskaper, sier Lars Gule, tidligere generalsekretær i Human-Etisk Forbund.

Han er en av flere som har tatt til orde for å legge ned presteutdanninga, og til og med hele fakultetet. I 2010 behandlet Studentparlamentet et forslag om å legge ned Teologisk fakultet, fordi det «ut ifra et vitenskapsrealistisk synspunkt er [...] problematisk med en presteutdannelse ved universitetet», som det het i forslaget. Selv om forslaget til slutt ble nedstemt, førte det til mye debatt, en debatt som langt ifra har stilnet.

– Universitetet skal ikke utdanne folk som skal drive med religiøse ritualer og fylle bestemte roller i en livssynssammenheng. Det er ikke et universitets oppgave i det 21. århundret, tordner Gule.

Han imøtegås av dekan ved TF, Trygve Wyller, som mener det er en selvfølge at Uni-

«Universitetet skal ikke utdanne folk som skal drive med religiøse ritualer og fylle bestemte roller i en livssynssammenheng. Det er ikke et universitets oppgave i det 21. århundret»

Lars Gule, tidligere generalsekretær i Human-Etisk Forbund.

versitetet skal utdanne prester.

– Prester spiller en viktig rolle i ethvert samfunn, også det norske. Det er avgjørende for samfunnet at personer som spiller en så viktig rolle, har tilgang til den beste kompetansen om det de driver med. Akkurat som norske advokater må holde et så høyt nivå som mulig for å sikre rettssikkerheten i Norge, må også norske prester holde et så godt nivå som overhodet mulig, sier Wyller.

Gule på sin side presiserer at TF har mye forskning innen for eksempel religionshistorie og kirkehistorie, som fakultetet gjør med stor faglig innsikt og tyngde.

– Det er virksomhet som skal fortsette. Men dette er virksomhet som er vitenskapelig og derfor ikke hører hjemme i en kontekst som plasserer denne kunnskapen til tjeneste for irrasjonalitet og overtro. Det er det man gjør når dette blir presteutdanning, sier han og fortsetter:

– Det er også meningsløst med et fakultet som er knyttet til en bestemt trosretning, og hvis det ikke er knyttet til en bestemt trosretning trenger vi heller ikke TF. I stedet har vi Menighetsfakultetet, en privat høyskole. TF bør oppløses til fordel for å spre den vitenskapelige forskningsaktiviteten på andre fakulteter og institutter, sier Gule.

Dekan Wyller har sett seg lei på den vedvarende diskusjonen om fakultetets eksistensberettigelse og er uenig i at man kan legge ned TF og klare seg med Menighetsfakultetet, slik Gule mener.

– Hvorfor Lars Gule fører dette korstoget for å få lagt ned TF, som en slags form for tvangstanke, det forstår ikke jeg. Det virker på meg som om Lars Gule og Human-Etisk Forbund har en agenda om å fjerne TF, som de ser på som en institusjon som ikke utelukker logrer for dem. Jeg tror Lars Gule representerer svært få, sier Wyller.

I Østre Aker kirke er konfirmantene snart ferdige med kveldens program og Geir Wiknes gjør seg klar til neste gruppe konfirmanter. For Wiknes var det ikke tilfeldig at valget falt på TF da han skulle velge utdanningssted.

– De religiøse og kristne miljøene i Norge er mangfoldige på veldig mange vis. Det betyr at for eksempel homofile, kvinner, skilte, enslige foreldre og så videre har variable kår innafor kirke-Norge. Dessverre, må vi si. Det betyr at for meg som homofil var det viktig å søke på det stedet jeg var mest sikker på at jeg ville bli møtt på en ålreit måte, forklarer Wiknes.

Han får støtte fra både Tonje Catharina Eide og Eystein Elde som begge mener det er viktig at vi fortsatt har et Teologisk fakultet ved Universitetet.

– Det er et kvalitetstempel å ha en universitetsutdannelse. Da vet de som går i kirka, at presten klarer å begrunne det man sier på prekestolen med teologisk teori, sier Eide.

magasin@universitas.no

debattredaktør: **Thea Storøy Elnan**
debatt@universitas.no 479 64 336

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT Si din mening på universitas.no

Feil medisin

«Ikke overrasket. Jeg hadde også dårlig opplevelse med Det medisinske fakultet og studieadministrasjonen. Det er en maktelite uten like der, vi studenter bør gå stille i døren hvis vi ønsker å få gjennomført utdanningen uten alt for mange problemer.[...]»

Ferdig lege etter mye slit

«Jeg har noe å meddele her som jeg skulle ønsket jeg kunne ha fått gjort noe med tidligere. Jeg har opplevd Det medisinske fakultet som svært lite forstående ovenfor studenter. Med unntak av de som har et kjent etternavn. Da jeg gikk i første semester fikk en på kullet ikke lov til å avlegge eksamen pga for mye fravær på praksis undervisning.[...]»

Anonym

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Uforsvarlig studentbehandling».

I kjønn forening

«Dette viser bare at studentene ikke tuller rundt med kjønn når det gjelder å velge sine fremste representanter overfor myndighetene.

Der hvor og når det virkelig gjelder, så velger man enkelt og greit de best kvalifiserte.

Perfekt

«Problemet til NSO er selvfølgelig ikke kjønn, men at de ikke gjør en særlig god jobb i å kjempe for studentenes rettigheter. Ingen politiske partier tar studentene seriøst og de avspiser derfor Norges studentbefolkning med vilkår som ville ha fått sosialklienter til å streike eller starte opptøyer.

Anti Fjas

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Menn dominerer NSO»

Hard kamp på jussen

««Negativ konkurranse» er bare positiv konkurranse sett fra ståstedet til de som taper konkurransen.

Oskar

«Slik det er i dag, er det ofte den som betaler mest, som er mest synlig for studentene.» På Arbeidslivsdagen i Tromsø deltar de offentlige aktørene gratis.

Maiken

Hentet fra debatten til leserinnlegget «Forvrengt bilde av arbeidsmarkedet».

TWITTER studentnyheter på 140 tegn

@Eirikls Jeg våknet nå. Spiste litt frokost. Og la meg igjen for å sove. Fordi jeg er student. Fordi jeg kan.

07. apr

#heltidsstudenten

@KristianGunder Hun Driter i å være sexy. Lett for henne å si. Vi andre må nok streve litt for å få det til. //www.vgtv.no/#/video/79260/sara-16-kjemper-mot-fordommene-jeg-driter-i-aa-vaere-sexy...

28. mar

Snakk for deg sjæl.

@snuren Dagens funfact: Norges høyeste aldersgrense er 25 år - så gammel må man være for å sterilisere seg

27. mar

Research?

@afarbro Hvorfor så få humanister i #sosiale-medier?: <http://bit.ly/1ioE4Wv> Les **@abgran** om krisen i #humaniora #debatten #formidling

07. apr

Ja til flere teite tweets!

@ssbnytt Vi drikker mindre brennevin. 10,7 prosent nedgang siste ti år.

07. apr

Alt var bedre før...

@UniOslo_UV Influensaen må vike - nå er det mastersyken som gjelder. Eller? #mastersyken

07. apr

Eller?

FOTO: BIRTE NYSTAD MAGNUSSEN

Alkoholutfordring til Studentparlamentet

Alkohol

Kristian Bjørke og Jørgen Eriksson Midtbø, studenter ved Fysisk institutt.

Det er mange studenter som av ulike grunner ikke drikker alkohol. Det kan være grunngeve i religion, personlege erfaringar, helse, eller at ein berre ikkje har lyst på. Samtidig veit me at blant nokre grupper studenter er det ganske høgt forbruk av alkohol – så høgt at ekspertar av og til åtvarar mot det. Me veit kor store skadar eit for høgt alkoholforbruk kan føre til, både for den einskilde personen og for andre rundt dei.

Mange ungdomsorganisasjonar har bestemt seg for å ha totalt fråhald frå alkohol på sine arrangement. Det gjeld òg fleire av ungdomspartia i

Noreg. Totalt fråhald gjer det enklare for dei som ikkje ønskjer å drikke, å vere med på dei sosiale delane av arrangementet, utan at dei vert ein minoritet blant andre som er påverka av alkohol.

Studentparlamentet er UiO sitt øvste studentdemokratiske organ. Dei har difor høve til å vere med og påverke kulturen blant studentane, òg når det gjeld alkohol. Dei tillitsvalde må vere seg sitt ansvar bevisst og gå foran med eit godt eksempel.

«Me vil utfordre Studentparlamentet til å bestemme seg for at handlingsplanseminaret skal vere alkoholfritt»

Studentparlamentet har kvar haust eit todagars seminar der dei diskuterar og vedtek ein handlingsplan for den kommande perioden. Me vil utfordre Studentparlamentet til å bestemme seg for at handlingsplanseminaret skal vere alkoholfritt. Då trur me det vil verte enklare for studenter som ikkje drikker å delta i studentpolitikk. Det vil dessutan sende eit positivt signal om at UiO sine mest engasjerte studenter ikkje treng alkohol for å ha det gøy.

Ja til oljefri forskning på UiO!

Forskning

Lars Engebretsen, styremedlem i Concerned Students Norway.

Grønn studentallianse er en sammenslutning av Natur og ungdom, Blindern studentlag, Framtiden i våre hender, Oslo studentlag og Concerned Students Norway ved Universitetet i Oslo (UiO).

Vi i alliansen er kritiske til avtalen UiO har med Statoil, der Universitetet får midler til forskning. Alliansen stiller særlig spørsmål ved Statoils rolle i prosessen som avgjør hva slags forskning midlene skal gå til.

Akademiaavtalen er en avtale mellom Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO og Statoil ASA. Den økonomiske rammen for avtalen er sju millioner kroner over fem år.

Forskning er en vesentlig måte å skaffe verdifull kunnskap om hvilke muligheter vi som samfunn

har til å forebygge klimaendringer. Forskning legger premisser for politikk, og det etiske ansvaret som ligger i forskningen er av stor betydning.

Vi er som studenter bekymret for at UiO opererer i strid med forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap. Særlig med hensyn til ansvaret for å ivareta det biologiske mangfoldet og følge føre var-prinsippet.

«Forskning er en vesentlig måte å skaffe verdifull kunnskap om hvilke muligheter vi som samfunn har til å forebygge klimaendringer»

Å sørge for at det forskes på områder som kan bidra til løsninger, er det mest vesentlige bidraget academia kan gi verdenssamfunnet i dag. Spørsmålet UiO må stille seg, er om det ønsker å være et universitet for fremtiden. Den fremtiden har svært begrenset rom for olje-, gass- og kullutvinning.

Grønn studentallianse krever primært at UiO sier opp avtalen med Statoil i tråd med oppsigelsesklausulen.

Universitetet bør etter vårt skjønn også forplikte seg til å være fritt for bindinger til næringer som gjennom sin virksomhet bidrar til å ødelegge klimaet på jorda.

kulturredaktør: **Kenneth Wangen**
kennew@universitas.no 980 84 048

reportasjeredaktør: **Christoffer Gundersen**
c.s.gundersen@universitas.no 920 82 228

KULTUR

ARKIVFOTO: ESKIL WIE

Nytt forlag

FORLAG: Aschehoug skal være moderforlaget til det nye Tigerforlaget, hvor alle bøkene skal ha bestselgerpotensial, melder Bok365.no. Det er tidligere redaktør i Juritzen forlag Tiger Garté som, sammen med Marius Hjeldnes og Roger Pihl, står bak forlaget. Forlaget skal gi ut rundt ti bøker i året, og det skal brukes mye tid på hver utgivelse.– Hver

eneste av disse bøkene skal ha potensial til å bli en bestselger. Vi kommer til å synes allerede til høsten, sier Tiger Garté. Det kommer til å være norsk sakprosa, samt norsk og oversatt skjønnlitteratur, på listene til forlaget. Sjef i Aschehoug, Mads Nygaard, beskriver Tigerforlaget som «en spennende utvidelse».

Ukas podkast:

Verdensrommet blir litt mer tilgjengelig gjennom podkasten StarTalk Radio.

Startalk Radio

Av: **Niel deGrasse Tyson**

Lengde: **45 minutter**

Er du en av dem som har hatt lyst til å fordype deg i astronomi, men ikke hatt plass i timeplanen? Da burde du høre på podkasten Startalk Radio. Astrofysikkens egen kosebamse og ansikt utad, Neil deGrasse Tyson, tar opp arven etter den avdøde astronomen og vitenskapsformidleren Carl Sagan og guider deg gjennom stjernehimmelen på forståelig og humoristisk vis.

Blant temaene som tas opp er romvesensex, hvorvidt Star Trek er realistisk, og hva som egentlig er forskjellen på kometer og meteorer. Alt er pent pakket inn i Tysons tilgjengelige presentasjon. Av og til har han med seg en kjendis eller to; blant andre Alan Rickman, Mythbusters-gutta og Jon Stewart har gjestet podkasten.

Startalk Radio er informativ uten å bli kjedelig, og Neil deGrasse Tyson er en mester i å få oss vanlige dødelige til å henge med når han begynner å snakke om et fagområde som ofte krever en god del basiskunnskap. Nye episoder kommer hver søndag, men hvis du ikke klarer å vente, ligger det allerede godt over 100 episoder ute.

Ingrid Elise Gipling
i.e.gipling@universitas.no

Hedersgjest: Den to ganger Oscar-nominerte regissøren Hany Abu-Assad var helgens store trekkplaster på Arabiske Filmdager. Her under åpningen av filmfestivalen.

Med årets program vil Arabiske Filmdager vise at det ikke finnes noe så enkelt som en pro-palestinsk posisjon. Den Oscar-nominerte hedersgjesten Hany Abu-Assad mener derimot at konflikten er enkel.

Arabiske Filmdager

tekst Frode Nagel Dahl
foto Ena Kreso

– Arabiske lands kulturelle boikott av Israel må utfordres, sier Gjermund Granlund, en av prosjektlederene for Arabiske Filmdager.

– Det gir ingen mening å ikke vise en israelsk film utelukkende fordi den er laget av israelere. Vi valgte derfor å vise en israelsk film som en kommentar til dette og mener det er upresist å påstå at det finnes noe så enkelt som en pro-palestinsk vinkling.

«Du har en okkupant og de okkuperte, så enkelt er det»

Hany Abu-Assad, Regissør

Dermed kunne man for første gang se en israelsk film på den årlige filmfestivalen – som hadde «Skråblikk på Palestina» som tema. *Zaytoun* skildrer det usannsynlige vennskapet mel-

lom en palestinsk gutt og en israelsk soldat. Filmen var en av fire som tematiserer konflikten mellom Israel og Palestina, og som skulle utfordre publikums syn på konflikten.

– Ikke en politisk film

Den to ganger Oscar-nominerte regissøren Hany Abu-Assad gjestet festivalen i forbindelse med visningen av hans film *Omar*. Han synes det er bra at ledelsen ville vise den israelske filmen, men avfeier Granlunds utfordring av den pro-palestinske posisjonen. For Abu-Assad er situasjonen veldig enkel.

– Du har et folk som har alt, og en gruppe som står tomhendte igjen. Til og med de grunnleggende bestanddeler, menneskerettigheter og ytringsfrihet, har blitt stjålet fra dem. Du har en okkupant og de okkuperte, så enkelt er det. Denne okkupasjonen og urettferdigheten må ta slutt, vi må ha frihet og likhet for alle. Man trenger ikke lage filmer for å se dette, situasjonen er veldig tydelig, sier han.

Palestinsk-nederlandske Abu-Assad avviser også at filmen hans er politisk.

– Hensikten med filmen er ikke å gi seeren et perspektiv på den politiske konflikten mellom Israel og Palestina. Det er helt enkelt en spillefilm om kjærlighet, vennskap, tillit og bedrag. Jeg ønsker kun å lage gode, tidløse filmer som vekker følelser hos folk og involverer dem, sier Abu-Assad.

Ikke likeverdige parter

Lederen i Palestinakomiteen Blindern, Robert Wood, mener situasjonen i Midtøsten blir mindre kompleks jo mer han leser om den.

– Det er viktig å belyse alle sider av saken, noe denne festivalen forsøkte å gjøre, men jeg står fast på at det dreier seg om to parter som ikke er likeverdige. Én part framstår som den sterke makten og opptrer som okkupanter av den andre parts område, sier Wood.

Granlund er helt enig med Abu-Assad og Wood i okkupasjonens eksistens, men ville få fram flere synspunkter på den.

– Innad blant alle de som er enige om at det er en okkupasjon, er det uendelig mange aspekter ved okkupasjonen som vektlegges. Abu-Assad sier han ikke ønsket å lage en politisk film, men samtidig har han laget tre filmer hvor handlingen er lagt til Palestina og okkupasjonen, sier Granlund.

Han sier det ikke lå noe politisk motiv bak å hente inn Abu-Assad til festivalen, men at tanken var å få fram flere stemmer fra Midtøsten.

– Selv om de fire filmskaperne

er enige om at Israel er okkupasjonsmakt, vektlegger de ulike aspekter ved hvordan det er å leve under okkupasjonen, og alluderer til ulike løsninger for konflikten, sier Granlund.

Tror på løsning

Abu-Assad tror på en eventuell løsning av konflikten som nå er inne i sitt 66. år.

– Helt klart, en endeløs okkupasjon eksisterer ikke. Ting vil endre seg, men vi blir nødt til å ta det steg for steg. Først må vi kjempe for like rettigheter, uavhengig av om man er israeler eller palestiner. Deretter står det økonomiske systemet for tur. Vi må ta ett problem om gangen fram til man nærmer seg et samfunn slik det dere har her i Norge, sier Abu-Assad.

kulturredaksjonen@universitas.no

Mindre kompleks: Leder av Palestinakomiteen Blindern, Robert Wood, mener situasjonen i Midtøsten dreier seg om to parter som ikke er likeverdige.

FLERE UNIVERSITETSKOR MISFORNØYDE MED NORGES KORFORBUND

Det store korslaget

Den årelange striden rundt Norges Korforbund har nådd universitetskorene. – Vi ønsker ikke å være en del av en organisasjon med så mye rot, sier styreleder i nylig utmeldte Schola Cantorum.

Kor

tekst Kenneth Wangen
foto Hans Dalane-Hval

– Vi synes ikke korforbundet har gjort nok for å rydde opp i den ukulturen og det økonomiske rotet som preger organisasjonen.

Det sier Lars Christen Hausken, styreleder i Schola Cantorum. Koret, som er tilknyttet Institutt

for musikkvitenskap ved Universitetet i Oslo, meldte seg nylig ut av Norges Korforbund (NK) – landets største korforbund, med over 30 000 medlemmer. Hausken synes driften av forbundet er amatørmessig.

Kontroversielt forbund

Koret er langt ifra det eneste som har reagert på NKs drift. Forbundet har hatt store problemer de

siste fem årene.

I 2009 trakk sju medlemmer seg i protest mot ledelsen, som de mente skapte et dårlig arbeidsmiljø.

I 2010 skrev Ballade.no om at en tidligere ansatt har stevnet forbundet på bakgrunn av det han mener er trakassering.

I januar skrev Aftenposten at «Norsk Musikkråd har iverksatt en ekstraordinær og utvidet kontroll av Korforbundet», etter avsløringer om uryddig økonomi. Omtrent samtidig skrev Ukeavisen Ledelse at «en rekke ledere, ansatte og tillitsvalgte er presset ut», og at det er mistanke om økonomisk mislighold fra tidligere styreleder.

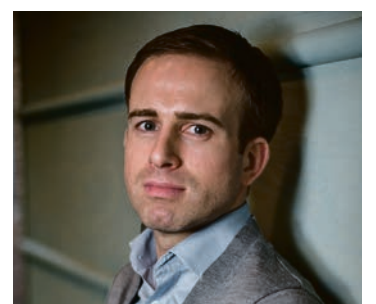
På et ekstraordinært landsmøte 19. januar i år ble NKs styre kastet og et nytt valgt, men Hausken i Schola Cantorum har

ingen tillit til at det nye styret får orden i organisasjonen og har nå meldt koret inn i det konkurrerende forbundet Ung i Kor.

– Burde ventet

Den avgjørelsen er Carl Høgset, dirigent i universitetskoret Grex Vocalis og æresmedlem i Norges Korforbund, uenig i. Han mener også det er «utilstadelig» at Hausken har henvendt seg til andre kor for å få dem til å melde seg ut.

– Jeg er skuffet over at Schola Cantorum har latt seg forlede av det forrige styret og kun sett deres side av saken. Jeg har stor tillit til det nye styret. De har ingen skyld for det gamle styrets rot, sier Høgset. Han mener koret burde gitt det nye styret en sjanse fram til det igjen skal velges styre på landsmøtet i september. Høg-

«Vi har fått lite igjen for medlemskapet og burde meldt oss ut for lenge siden»

Lars Christen Hausken,
styreleder i Schola Cantorum.

Ikke fornøyde: Koret Schola Cantorum, her med dirigent Tone Dahl, er tilknyttet Institutt for musikkstudier ved Universitetet i Oslo. Koret meldte seg nylig ut av Norges Korforbund og inn i den konkurrerende foreningen Ung i Kor.

Kan ikke svare for tidligere synder

Det er trist hvis Schola Cantorum opplever at de har fått lite igjen for medlemskapet, sier Inger-Johanne Molven. Hun ble valgt til president i Norges Korforbund på det ekstraordinære landsstyremøtet i januar.

– Hva kommer dere til å gjøre for å bedre driften av Norges Korforbund?

– Sentralstyret hadde styremøte i april og fikk da presentert ferske regnskapstall som viser at NK har kontroll på økonomien, og tilbakemeldingen fra regnskapsfører er at viktige økonomiske grep er iverksatt de første månedene etter landsmøtet.

Molven sier at styret ellers vil styrke det musikkfaglige tilbudet til korene og fokusere på en solid og trygg organisasjonsstruktur preget av åpenhet og god informasjonsflyt.

– Driftskostnadene skal også kuttes på en effektiv og hensiktsmessig måte uten at det går

på bekostning av støtteordningene eller forringer kvaliteten på korprosjektene som NK tilbyr, sier hun.

– Schola Cantorum synes prisen er altfor høy. Har de et poeng?

– Jeg mener vi absolutt tilbyr noe annet enn andre foreninger gjør. Som medlem hos oss er du også med på å støtte utvikling

av kor i hele Norge, ikke bare ditt kor. Hvis du brenner for korsang, er kanskje ikke en krone om dagen så mye?

– Hva har du så si til den manglende responsen når universitetskorene har villet ta opp aktivitets-tilbudet, som de mener ikke passer så godt for dem?

– Det nye styret har kun funnet i knappe tre måneder og kan ikke svare for det tidligere styret. Dersom de semi-profesjonelle korene tar kontakt med NK og fremmer konkrete ønsker, så skal vi selvsagt ta dem med i dialogen på lik linje med alle de andre korene, sier Molven.

FOTO: HILDA NYFLØTT

Inger-Johanne Molven, president i Norges Korforbund

– Det er mulig viljen for å få til noe har vært tilstede, men vi har ikke hørt noen ting.

Dirigent Høgset vedgår at de beste korene i Norge – som han mener Schola Cantorum er et eksempel på – ikke har så store fordeler av å være medlem i NK. Men han synes fortsatt det er viktig å være medlem for å vise solidaritet med de andre korene.

– Schola Cantorum ser for mye på den økonomiske siden av saken, sier Høgset.

Både og

Heller ikke Andreas Lind, leder i Akademisk Korforening, har helt skjønnet hva hans eget kor får igjen for medlemsavgiften de betaler til NK.

– I fjor fikk vi 18 190 kroner i året i arrangementsstøtte, men betalte 21 080 kroner i medlemsavgift til Norges Korforbund, sier Lind.

Lind synes forbundet heller burde bruke sin makt til å få i stand andre goder enn støtte til arrangementer, blant annet billigere leie av konsertsteder.

– Er medlemskap i NK den eneste måten å være solidarisk på når det finnes betraktelig rimeligere alternativer, Høgset?

– NK er det klart største korforbundet i Norge. Det er også veldig mange fordeler ved å være med i forbundet, alt fra midler til korprosjekter, dirigentkurs, sommerskole, tillitsmannskurs og andre typer undervisning. Alle medlemmene får også et medlemsblad med på kjøpet.

Irrelevant forbund

Også styreleder Astrid Mjøs i Kvindelige studenters sangforening – det offisielle kvinnekoret til Universitetet i Oslo – sier NK til-

byr mange kurs og aktiviteter som er beregnet på breddekorene og ikke er så aktuelle for dem. Flere av universitetskorene blir regnet som semi-profesjonelle kor og ikke breddekor.

– Vi har tidligere opplevd at det har vært lite tilbakemeldinger fra forbundet når vi har etterlyst flere konkrete tiltak for semi-profesjonelle kor, sier Mjøs.

Hun bekrefter å ha vært i samtale med Hausken om utmeldelse fra Norges Korforbund, men sier at koret da allerede hadde betalt medlemsavgiften for 2014.

– Kommer dere til å melde dere ut til neste år?

– Det kan jeg hverken svare ja eller nei på. Inntil videre er vi medlemmer, sier Mjøs.

kennew@universitas.no

Norges Korforbund

- Norges nest største amatør-musikerorganisasjon, med 33 000 medlemmer.

Ved medlemskap får korene fordeler som:

- Økonomisk støtte gjennom ulike støtteordninger.
- Dekket TONO-avgift ved konsertfremføring.
- Gratis tilgang til egne medlemssider på kor.no.
- Korbladet fire ganger i året til hvert medlem.
- Korene kan også få hjelp og informasjon om alt fra organisasjonsarbeid i kor, musikk- og vokalopplæring, festivaler og kurs til utforming av avtaler og kontrakter.

Kilder: Store norske leksikon og www.kor.no

MIN STUDIETID

tekst: Eirik Billingsø Elvevold
foto: Ena Kreso

■ HVEM:	Jan Bøhler
■ STUDERTE:	Cand. mag., med russisk, norsk og litteraturvitenskap
■ NÅR:	1971–73 og 1978–81
■ AKTUELL MED:	Storingsrepresentant for Arbeiderpartiet

Halvveis raddis, helt rock

Den røde treningsjakka gløder i vårsola der Jan Bøhler kommer joggende. Hockeysveisen fra studietida flagrer fortsatt i vinden. Med farten 62-åringen holder, er det lite overraskende at groruddølen har kommet langt etter arbeiderklassebarndommen.

– Kalbakken var paradisk sammenlignet med den trangbodde ettroms-leiligheten i indre by vi bodde i tidligere. Faren min var rørlegger og mora mi frisør – begge sosialdemokrater. Det var viktig for dem at vi barna skulle få utdanninga de ikke hadde fått. Det var parolen under Gerhardsen og ganske typisk for arbeiderklassen i de nye drabantbyene.

Etter å ha blitt inspirert av en entusiastisk russisklærer på Katta, begynte Bøhler på Slavisk institutt på Blindern.

– Det var et intimt miljø og mange slagferdige typer. Både Steinfeld og Moskva-Marit hadde tilknytning til instituttet, og det var felles fester for professorer og studenter, sier Bøhler.

Vietnamkrigen skapte raddiser av mang en student, inkludert unge Bøhler. Etter å ha vært i kontakt med et litt forfallent AUF, meldte han seg inn i Sosialistisk Ungdomsforbund.

– Det var en del demonstrasjoner, spesielt i de første åra mine på Blindern. Det var flere artister med politiske budskap, og mange ble engasjert av musikken. Men jeg var ikke medlem av AKP (m-l).

Fjorårets valgkamplåt om

Groruddalen beviste at han er og blir en rocker. Så også i studietida.

– Jeg var ofte ikledd skinnjakke og hadde tidlig hockeysveis. Etter russisk tok jeg norsk og litteraturvitenskap. Jeg var veldig engasjert i hvordan rockelåter fungerer som vår tids lyrikk! På et tidspunkt var jeg hjelpelærer

på litteraturvitenskap, hvor vi analyserte rocketekster, sier han ivrig. Det er tydelig at temaet fortsatt engasjerer ham.

– Vi analyserte blant annet tekstene til Beatles og Springsteen, hvor det ikke bare er innholdet, men også klangen i ordene som er viktig. Jeg ønsket å aktualisere litteraturfaget og analysere den lyrikken folk faktisk hørte på. Rudolf Nilsen og Prøysen traff en nerve i befolkningen, det samme gjorde Springsteen og DumDum Boys. Ungdommer vil heller analysere DumDum enn gamle, utilgjengelige dikt.

På tross av sitt akademiske engasjement var Bøhler generelt lei det han kaller en «divsferm og lite relevant universitetsboble». Han slo derfor fra seg en intellektuell karriere til fordel for forebyggen- de ungdomsarbeid på Oslo øst.

– Jeg syntes Universitetet på mange måter var for mye i sin egen verden, men utdanningen har gitt meg ballast på veien videre. Takk være kunnskap om litteratur og politiske retninger slapp jeg å føle meg som en underdog i møtet med de intellektuelle. Ellers hadde jeg vært mer usikker, spesielt som politiker, sier Bøhler.

Østkantens superhelt må

videre. Kroppen som reiser seg, ble åpenbart ikke bygd på en dag. Men det var ikke i studietida at grunnlaget ble lagt.

– Jeg har nesten aldri løftet vekter, men jeg tar langt flere repetisjoner på øvelsene mine nå enn da. Studietida var generelt den slappeste tida i livet mitt når det gjelder trening. Det ble for ofte en pils eller to etter møter.

– Ble det mye kebab når du var på fylla?

– Nei, det var det ikke mye av i Oslo på 70-tallet. Kostholdet i studietida bestod mye av enorme mengder brødsiver med bannan. Eller makrell i boks.

e.b.elvevold@universitas.no

anmelderredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

ANMELDELSER

Plate:

Hippiedrøm om kjærlighet

The Switch ble stiftet i Oslo i 2010. To år senere ga de ut 7-tommeren «Where it is / Finally Overrated». På sitt nye album, *Big If*, drømmer de om kjærligheten.

Plata er fullspekket av svevende poprock. Du blir raskt sittende og dagdrømme i det rike lydbildet mens romantiske bilder males fram i hodet ditt. I «Kiss You Sober» blir han gal av å savne henne. «You left behind the smell of shampoo on my pillow. Broke my mind.» På tittelsporet skildres den usikre kjærligheten. «I would drop it all if I ever thought we could still be more than the two of us.»

Det skjer alltid noe nytt i de korte og tilgjengelige låtene. På tross av utallige instrumenter og vokalspor med nok av effekter kommer elementene sjelden i veien for hverandre. På åpningssporet «Clap on 2 and 4» er det detaljene som imponerer i en ellers klassisk låt. Med en vibrerende synth og koring som ville gjort Pink Floyd ville i buksene, er det feel good, men ikke kjedelig.

Big If

Av: **The Switch**

Plateselskap: **Arch Records**

«**Du har hørt** det meste fra før.» Slik introduserer bandets eget artistbyrå *Big If*. Når både sjanger og sound er tydelig inspirert av 60- og 70-tallets klassikere, har de på mange måter rett. Materialet er sjelden revolusjonerende, men hvis du digger The Doors, Beatles eller Crosby, Stills and Nash, vil du også digge The Switch.

Bandet er også mer enn en fest med hippietema. På andre-låta «Flypaper man» leverer de drivende, moderne popmusikk på høyde med Tame Impala. På tittelsporet minner de mer om Band of Horses. Støy gjør det mer interessant. Når trommisen går over på riden og fortetter lydbildet halvveis i «Kinda Like A Simile», høres «The Switch» ut som en sikker festivalvinner.

Eirik Billingsø Elvevold
e.b.elvevold@universitas.no

Sommerens beste klegg

Sjelden har norsk musikk fremstått så spennende som når Todd Terje endelig melder at det er albumtid. Sammen med Lindstrøm og Prins Thomas har han vært eksponent for en internasjonal osloelektronika. Men *It's Album Time* passer like gjerne inn på P3s topplister.

Ikke siden Röyksopp herja hit-listene på starten av 2000-tallet, har Norge fostret en artist med like sterkt internasjonal tilsnitt som Todd Terje. Mjøndølingen trives med å være en *teaser*, som aldri har gitt ut skive – selv om debutsingelen «Eurodans» kom i 2004. Eggingen gjenspeiler seg også i låtene, der «Preben Goes to Acapulco» er det beste eksemplet: som en lidende varm vårdag i starten, før den blir til en naken, svett og sprek sommerkropp – sprengkåt på livet. Over hele linja bygger sporene seg opp mot klimaks, hvor de springer ut i full prakt og blir frie, før de glir elegant og sømløst over i neste spor.

På «Svensk Sås» serverer Todd Terje oss en skamløs salsadisco, med synther og et organisert kaos av sampling i ulike tonearter

It's Album Time

Av: **Todd Terje**

Plateselskap: **Propeller Recordings**

– som aldri slutter å eskalere. Hovedsingelen «Delorean Dynamite» vil bite deg som en klegg og henge der til alt blod er sugd ut av de dansetrette beina dine – når sommeren er forbi. Da kan du hvile ut rusen med sylfrekke «Johnny and Mary», hvor selveste Bryan Ferry har gjestevokal. Her har du skiva på sitt mest neddempede og svulstige, en låt den har svært godt av.

Albumet avslutter der kjennskapet til Todd Terje gjerne starter, med «Inspector Norse» – en inkarnasjon av sprekkeferdig livsglede. Selv om den er gammel, fra *It's the Arps*-EPen, kan den gire deg opp til en begravelse om du vil.

It's Album Time er oppsiktsvekkende variert og så mye mer enn et ensidig DJ-sett. Den burde være et selvsagt musikkvalg i alle høreklurer og minihøytalere denne sommeren.

Christoffer Gundersen
c.s.gundersen@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Das Kapital
10.30: DUO
11.00: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie (til 13.00)
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: O & Jo Show
24.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Sirkus
12.00: Snakker ikke norsk

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur

10.00: Tekstbehandlingsprogrammet
11.00: Historietimen
11.30: Emneknaggen
12.00: Onsdagsdebatten (til 13.00)

19.00: Kveggpels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
24.00: Fri Form Radio

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym

08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab (til 13.00)

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank (til 13.00)
19.00: Nova Nedstrippa

20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Nova X
23.00: XO HIPHOP

Søndag

07.00: Jazzonen
08.00: Gorilla
09.00: Trigger
10.00: DOKUNOVA
10.30: Radio Folkefest (til 11.00)
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Musikal:

Overbevisende: Skuespiller Henriette Steenstrup er overbevisende entusiastisk i rollen som Line.

FOTO: GISLE BJØRNEBOE

Ironifri campinghumor

– **Jeg sier som** brura: Her varre stivt.

Det sier campingplassens selvutnevnte konge, Per, til Line idet han gir henne en nakkemassasje. En form for humor som viser seg å bli en gjenganger i Ole Ivars-musikalen *En får være som en er* på Torshovteatret. Lines samboer Willy har ikke det samme håndlaget med skulderen, og forholdet er skrantende. Samtidig dukker den unge kunststudinen Stella opp tidlig i forestillingen. Men hva gjør hun egentlig på denne campingplassen, hvor hun åpenbart ikke hører hjemme?

Å latterliggjøre dansebandkulturen på ironisk vis er ingen kunst. Og det har regissør og teatersjef Hanne Tømta åpenbart forstått. Flere av rollefigurerne leverer riktignok den ene tåpelige og banale replikken etter den andre, til publikums store latter. Men humoren er varm, og oppleves mye mer som en hyllest, enn som teatersjefens hovering over dansebandglade harrytasser uten kulturell kapital. Sympatiske rollefigurer, som

En får være som en er

Scene: **Torshovteatret**

Regi: **Hanne Tømta**

Med: **Lena Kristin Ellingsen, Henriette Steenstrup, Bernhard Arnø, Christian Skolmen**

portretteres med stor entusiasme av de ulike skuespillerne, fortjener også sin del av æren.

«Humoren oppleves mye mer som en hyllest, enn som teatersjefens hovering over dansebandglade harrytasser uten kulturell kapital»

Det er på mange måter en takknemlig jobb å basere en musikal på musikken til Ole Ivars. Gjennom 50 år har de bygget opp en formidabel sangsamling, og tilsynelatende har de sanger for enhver anledning. Men kanskje blir det litt for enkelt i lengden. Manuset kunne med fordel bydd rollefigurerne på mer motstand. Det hele blir vel forutsigbart. Spesielt mot slutten, da trådene samles på et i overkant simpelt, men riktig nok morsomt, vis.

Geir Molnes
geir.molnes@universitas.no

Student-politikk-omsorg

Hvor: **Der du studerer**

Når: **Når du ser en sliten sjel**

Petter Fløttum, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Studentpolitisk kos

I går ble det valgt nytt Student-parlament ved Universitetet. En ny leder skal holde rektor i ørene, bli ringt døgnet rundt av Universitas-journalister som ikke aner hva de spør om, og lese så mange saks-papirer at det alene holder liv i Norske Skog. En ny leder skal jobbe hardt, sannsynligvis for hardt, for

å engasjere studenter, altså deg, som stort sett ikke vet at vi har et Studentparlament engang. For hvem av dere bryr seg egentlig? Jeg er glad andre engasjerer seg, så jeg slipper. Men det er visstnok ensomt på toppen, og lysene brennes i alle ender. Så om du ser en studentpolitiker slentre slitent fra Villa Eika en sen nattestime, vis at du bryr deg. Gi dem en klem!

Liverpool-supportere

Hvor: **Overallt**

Når: **Nå til 11. mai (eventuelt enda verre i påfølgende periode)**

Eirik B. Elvevold, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Fans til fare

Det gis herved ut en generell advarsel om irriterende Liverpool-supportere. Det er ikke hvert år laget har sjansen til å vinne seriegull i Premier League, og fanskaren til den vest-britiske fotballklubben har vokst seg usedvanlig stor i vår befolkning. De har for lengst bevist sin evne til å irritere, samt

sin evige tilstedeværelse på sosiale medier. Følelsen av å motta det banale argumentet «Eneste klubben med sjel» er vanskelig å leve seg inn i. Å til stadighet måtte høre om Kevin Keegan, Robbie Fowlers sniffeiring og Champions League-tittelen fra 2005 kan ikke være noe bedre. Det kan bli stygt, men du er advart. Hold deg innendørs 11. mai.

Bok:

Vitenskapelig beredskap

På oppdrag fra Fritt Ord har Helge Jordheim og Tore Rem samlet sammen en arbeids-gruppe bestående av Oslo-baserte professorer. Sammen har de skrevet en rapport om de humanistiske fagenes situasjon i Norge.

Tittelen *Hva skal vi med humaniora?* oppsummerer de mange spørsmålene rapporten prøver å svare på. Og spørsmålene besvares med en grundig kartlegging av «humanioras krise», både nasjonalt og internasjonalt. Den tar for seg begrepshistorien, intervjuer av forskjellige samfunnsaktører,

situasjonen i Norge, fremtiden og tiltak og kursendringer for at humaniora på sikt skal bli kvitt sitt legitimitetsproblem.

For det har vært mange debatter, og en god del kritikk, om og mot de humanistiske fagenes rolle, og om hvorvidt det finnes relevante jobber for de som velger å studere noe innenfor humaniora. Mange HF-studenter har nok latt seg affisere og stilt seg selv spørsmålet: «Ja, hva er det egentlig jeg driver med?»

Hva skal vi med humaniora? gir deg ikke et spesifikt svar på akkurat det, men den presente-

rer ideen om at humaniora er vitenskapens beredskap. At humaniora er det som gjør oss i stand til å takle det tilfeldige og uforutsigbare. Sjansene for at en realist vil fnyse av innholdet er ganske stor. Men her blir HF-studentene beroliget med at det også finnes plass for dem, at de kan spille en betydningsfull rolle i å belyse de store samfunnsutfordringene.

Rapporten i bokformat er definitivt ikke behagelig lektyre du slenger deg nedpå med. Den

Hva skal vi med humaniora?

Av: **Helge Jordheim og Tore Rem**

Forlag: **Fritt Ord**

krever interesse og konsentrasjon, ettersom noen avsnitt har en tendens til å bli en smule kronglete og repetitive.

Hva skal vi med humaniora?, slik det står innledningsvis, må ikke tas for å være en fullstendig utredning, men heller et innspill til videre og bredere diskusjon av temaet.

Benedicte Tobiassen
anmeldelser@universitas.no

Film:

FOTO: MAIPO FILM AS

La meg være ung

Ungdomstida er pes. Du savner den egentlig ikke, men likevel savner du den. Sam og Amir har, som tenåringer flest, mer enn nok å stri med. Det vil si, de har egentlig kun én ting å stri med: skjønnheten Thea. Hun gjør det, i beste norsk-ungdomsfilmstil, slutt med Amir på et T-banestopp og kaster ikke bort mye tid før hun begynner å styre med Sam.

Natt til 17. er en såkalt sjangerfilm: et litt ullent begrep enkelte filmfolk bruker for tilsynelatende å gi seg selv carte blanche til å lage en fullstendig formularisk film. Vi får servert alle ungdomsfilmklisjeene vi har lært oss å elske opp gjennom årene: stjeling av øl med påfølgende flukt og velting av frukt utenfor innvandrerkiosken, henging utenfor fengselsmurene på Grønland – det eneste stedet innvandrerung-

dom kan henge i norsk film? – og hærverk på parkerte biler. I tillegg beveger filmens karakterer seg over et urimelig stort areal i løpet av filmen. De er rett og slett overalt i byen i løpet av filmens korte døgn. Men hei, <3sl<3, liksom.

Skuespillerne Samakab Omar og Mohammed Alghoul er meget overbevisende i hovedrollene. Slangen og språket låter naturlig, og de fremstår avslappet foran kamera. Kjernen mellom Sam og Thea fungerer herlig på skjermen, med all den mengden pinlig stillhet, tenåringskeitethet, forventning, sitring og kleinhet som slike roman-ser har en tendens til å innebære.

Kontrasten mellom de blendahvite vestkantjentene i gjengen til Thea og de «fargerike» problem-østkantgutta i crewet

Natt til 17.

Regi: **Eirik Svensson**

Med: **Samakab Omar, Mohammed Alghoul, Thea Sofie Loch Næss**

til Sam og Amir er stor og virker dermed litt søkt. Jentene (fra Berg) er blonde, veloppdragne og velbemidlede, mens gutta (fra Grønland) stjeler, sloss og ramponerer. Går disse folka på samme skole? Nepppe.

Alle klisjeer og innsigelser til tross, Natt til 17. er en solid ungdomsfilm, det filmtekniske håndverket er det ingenting å si på, og de unge og stort sett uerfarne skuespillerne imponerer. Åh, den som kunne være ung igjen!

Eivind Eide Skauffjord
e.e.skauffjord@universitas.no

Kulturkalender

Torsdag 10. april

Foredrag og diskusjon: Forestill deg en jazzmusiker. Nå forestill deg at det er en kvinne. Tall fra høsten 2013 viser at kun 93 kvinner står på listen over Norsk Jazzforums musikermedlemmer – en liste på totalt 490 navn. Hvorfor er det slik? Og ut av de kvinnene som beskjeftiger seg med jazz; hvorfor velger så mange av dem å synge? Feministisk forum inviterer til samtalekveld for å lete etter svarene.
BokCaféen på Chateau Neuf, 19.00

Lørdag 12. april

Fotoutstilling: Siste sjanse til å se svenske Lina Scheynius' *Exbition 02 (Excerpts from the Diary Series)* på Melk galleri. Dette er hennes første solo-utstilling i Skandinavia. I Scheynius' arbeid trer vi inn i en selvbiografisk privat fotodagbok. Gjennom hennes arbeider får ikke tilskueren bare innblikk i hennes privatliv, men er også tilskuer i en fotografisk performance om kropp og identitet.
Melk Galleri, 12.00–16.00

Tirsdag 15. april

Konsert: Kurt Vile spiller *Strømløst* på Rockefeller. *Strømløst*-konseptet dreier seg i all hovedsak om å presentere elektriske artister i en akustisk og neddempet setting, med stearinlys og tett kontakt som stikkord. Singer/songwriteren fra Philadelphia har gitt ut fem album med større og større suksess, og det ferskeste «Wakin On A Pretty Daze», figurerte på et abnormt antall Best Of 2013-lister. Carmen Villain varmer opp.
Rockefeller, 20.00

FOTO: AMY HOPE DERMONT / FLICKR.COM

Kurt Vile: Spiller på Rockefeller i påsken.

Lørdag 19. april

Utstilling: Påsken kan brukes til å se utstillingen *Ennå hersker jeg tungt over avgrunnens dolk* av Carl Fredrik Hill (1849–1911) på Stenersenmuseet. Mannen regnes som en av Sveriges mest anerkjente kunstnere. Utstillingen er en bred presentasjon av arbeider som ikke har vært vist i Norge på flere tiår. Verkene er fra de siste tretti årene av Hills liv, altså fra de såkalte sykdomsårene. Gjennom et 50-tall tegninger og et mindre utvalg malerier gis det et innblikk i Hills forunderlige kunstneriske verden.
Stenersenmuseet, 11.00–17.00

Gi oss beskjed om arrangementer på epost:
universitas@universitas.no

Ad notam

Universitas oppsummerer uka

■ Ad notams nokså store karnevalguide

UiOs årlige karneval er rett rundt hjørnet, og Ad notams seksjon for keiserlig mote har sjekket status for årets kostymetrender.

Medisindekan Frode Vartdal er en stor fan av å holde på tradisjoner og vil også i år gå som struts.

– Fakultetsledelsen kan ikke uttale seg om enkeltkostymer, men det bør finnes ordninger som gjør at ledere har mulighet til å reservere seg mot kritikk, sier han knapt hørbart nede fra hullet sitt.

Strutse-kostymet ser ut til å bli den store slageren i år, og rykter skal ha det til at Vartdal vil få selskap i sanden.

– Med mindre det skaffes til veie tall som viser det motsatte, så tror ikke jeg at du ser meg nå, sier UiO-rektor Ole Petter Ottersen.

Han er aldri redd for å tenke stort og går visstnok for årets største struts. Han skal selv være bakenden, mens kommunikasjonsdirektør Marina Tofting får æren av å være hode og munn.

Avtroppende NSO-leder Ola Rydje er selvskreven gjest. Han hadde sist vi snakket med ham, ennå ikke bestemt seg helt for hva han

skal gå som i år.

– Nei, jeg venter ennå å høre hva Skogen Lund og Erna Solberg går som. Jeg kler meg som dem, sier han.

Formand i Det norske Studentersamfund Martin Tveten har etter sigende også hentet inspirasjon fra fjerne himmelstrøks dyreliv. Han ble observert på vei ut av en kostymeforretning med et lamahode under den

ene armen og en stor pose med peruaniske flagg på i den andre.

Styreleder i SiO Magnus Nystrand har valgt å gå for en stilren, glattpolert dress av merket *The crazy ones*, som han har fått låne av kommunikasjonsbyrået Geelmuyden Kiese.

Klima- og miljøminister Tine Sundtoft vil avlegge en rask visitt. Hun skal ifølge en pressemelding kle seg ut som regjeringens klimapolitikk og vil dermed bli svært vanskelig å få øye på.

Nyhetsredaktør i Universitas Geir Molnes har også blitt invitert til den store festen. Han holder som vanlig kortene tett til brystet, men et dokument Ad notam har fått innsyn i, viser at han har søkt styret om midler til et vaktbikkjekostyme.

Struthio dekanus: Ad notam spurte medisindekanen hvor mye han har betalt for kostymet sitt, men fikk ikke noe svar før han hørte noe som minnet om «ombud» eller «revisjon» og igjen stakk hodet i sanden.

Canis scoopus: Nyhetsredaktør Geir Molnes vil bjeffe høyt og klart mot alle som nekter å uttale seg, men presiserer at han sjekker alles legg før han humper dem.

Vi spør

av Anders Veberg

Mannnders: Anders Kvernmo Langset fyller ordspeleskjorta til forgjengaren, og litt til.

Kvernmo i Røde Khmerne

Den nye NSO-leiaren har store sko å fylla etter sin ordspelvevnlege forgjengar Ola Rydjer Forsidene. Er Anders Kvernmo Langset verdig til å langsetja seg på trona?

– *Kjem du til å vera andersleis enn Ola Rydje?*

– Om eg kjem til å vera annleis? Me har nok ulik stil, men eg har ikkje som mål å skilla meg veldig frå han. Eg har kanskje litt større t-skjorte.

– *Har du nokon store planar du vil langsetre?*

– Eg tenkjer me skal kjempa knallhardt for fleire studiebuster og betre studiefinansiering. Og så vil eg setja nasjonalt fokus på utdanningskvalitet og jobba for at studentane skal trivast under utdanninga. Får me til det, skal me vera nøgde.

– *Er du ein streng leiar, Anders Røde Khmermo Langset?*

– Eg er vel ikkje utprega streng.

Eg likar å ha oversikt og kontroll, men er meir ein hyggeleg leiar.

– *Det er jo mange studentgroupies for NSO-toppene, som me alle veit. Er det mange Kvernhoes på deg?*

– Det var ein gjeng med matchande t-skjorter på landsmøtet, men det er vel det nærmaste så langt.

– *Men det er ei jente i styret – har ho blitt kvernmo i kverne etter deg?*

– Haha, det må du nesten spørja ho om.

– *Blir arbeidsmengden så stor at du må jobba i eitt langset?*

– Eg må passa på at eg ikkje jobbar heilt i eitt. Eg skal få tid til å sova litt, og å få meg ein kopp kaffi.

– *Apropos det! Har du kjøpt ny kaffikvernmo til kontoret?*

– Hehe, ikkje endå. Eg må vel gjera det snart.

– *Når du skal i tøffe forhandlingar, kjøper du verktyøya på Anderzon eller Kvernia?*

– Me må sjå kva verkemiddel me treng først, og så handlar me der det passar.

– *Til våre tyske lesarar – bist du Anders?*

– Hehe. Nei.

– *Dette er eit av dine første møte med journalistkverna som nyvald leiar. Vil du vurdera di stilling?*

– Nei, det er litt tidleg for det endå. Eg har jo akkurat fått den!

universitas@universitas.no

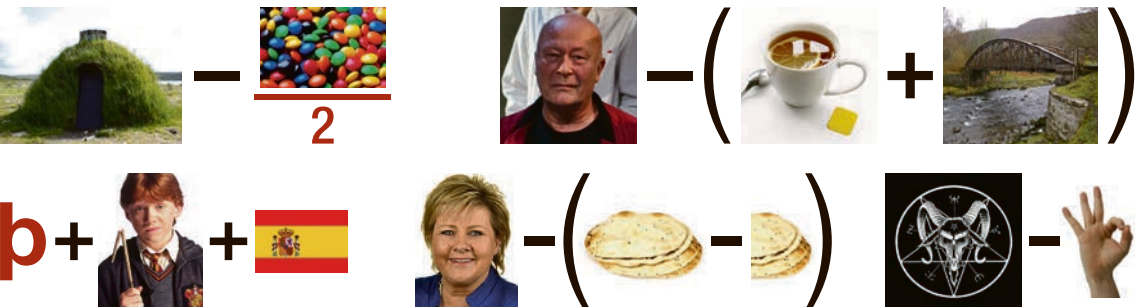
Panto

av Thomas Sørle Hansen

Rebus

av Håkon Sukuvara

HINT: Her kommer vinteren. Send svar til arews@universitas.no.

FORRIGE UKES LØSNING: «Altinn.no er sykt forvirrende.» Det skjønte blant annet Karl Erik, Marthe og Martin.

UniversitasQuiz

av Anders R. Erikstad, Vegard R. Erikstad og Simen Braaten
Juniornorgesmestre i quiz

- I helga tapte Bayern München for første gang på 53 Bundesliga-kamper. Laget som sto for bragden, kommer fra en by der det ble undertegnet en fredsavtale i 1555. Freden markerte slutten på den Schmalkaldiske krig mellom Det tysk-romerske riket og Frankrike. Hvilken by er det snakk om?
- Hvem har gitt ut krimromanen «Mørke hjerter»? Hun jobber i Oslo-politiet og ble i 2010 kåret til «Årets Osloborger» av Aftenpostens lesere.
- Hvem er programleder i det tradisjonsrike radioprogrammet «Påskelabyrinten»? Det går for 27. gang på P1 neste uke.
- Det er for tida valg i India. Rahul Gandhi, en av frontfigurene i valgkampen, har en far og en oldefar som begge har vært statsministre. Hva het disse to?
- Hvilket land har herredømme over Påskeøya?
- Hvilken nåværende president er verdens eldste statsoverhode? Han har vært statsminister i samme land tre ganger.
- Hvilken kjent nasjonalromantisk maler var oldefaren til Ivo Caprino? Han er kjent for å ha samarbeidet med en annen maler.
- Trygve S. Vedum er tidenes yngste Sp-leder, men tidenes yngste norske partileder var 18 år da han ble valgt i 1991. For hvilket parti ble Ingve Iversen leder?
- Bestefaren til Vedums nestleder, Ola Borten Moe, var statsminister i litt over fem år. Hvilke partier var med i regjeringen hans?
- I en norsk alfabetisk oversikt over verdens land kommer et krigsherjet land øverst og en tidligere kommuniststat som nummer to. Hvilke land?

1. Augsburg
2. Hanne Kristine Rohde
3. Viggo Valle
4. Rajiv Gandhi (far) og Jawaharlal Nehru
5. Chile
6. Shimon Peres
7. Hans Gude
8. Norges Kommunistiske Parti
9. Sp. V. H. Krf
10. Afghanistan og Albania